Carl Ewald

Cordts søn

Carl Ewald

Cordts søn

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Carl Ewald: *Cordts søn* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Carl Ewald: *Cordts søn* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

I

Da Cordt havde endt fortællingen om den gamle stue, sad han ved vinduet og så over torvet, hvor mørket voksede om de nylig tændte lygter.

Tjeneren kom lydløst ind og tændte lysekronen og gik lydløst bort igen. Og lyset fyldte rummet, så stort det var, og faldt over Cordt, som sad og stirrede, og Finn, som stod hos ham med øjnene på hans ansigt.

Men Finn og Cordt var ikke dér, hvor lyset fandt dem.

De var i den gamle stues forunderlige løndom. De hørte fontænens rislen derude på det stille torv, de så de røde blomsters blus på balkonen. Spinettets tynde toner klang i deres øren, fru Adelheids hvide kjole raslede over gulvet.

Og da Cordt vendte ansigtet om mod sin søn, var han for ham som en meget stor og gammel mand, og Finn var for Cordt det lille barn, der lå en gang og lo i vuggen og fægtede med tykke, små hænder.

Så rejste Cordt sig og tog hans arm, og de gik frem og tilbage, tavse, betaget af det, de havde set, og bange for at bryde drømmen med ord.

De gik længe. Og da de til sidst stod ved ruden, der var dugget af varmen, så de ingen ting kunne se, huskede Cordt, at der var noget endnu, som Finn måtte vide, og som han ikke kunne spørge om.

Han så på ham og mindedes, hvor han havde elsket hans moder.

Det var hendes øjne, men mere stille i blikket, hendes mund, men mere bleg, og træt, som om den tusinde gange havde prøvet på at sige noget, den aldrig kunne. Han havde hendes slanke vækst, og han var højere end Cordt, men bar sin højde som en byrde. Så havde han også fru Adelheids blege lød på kind og pande, men Cordts hår, blot stærkere endnu og sortere.

"Finn," sagde Cordt og lagde sine hænder på hans skuldre.

Finn fo'r sammen og kunne ikke se på ham. Men Cordt tog ham under hagen og løftede hans hoved og så ham med et vemodigt smil ind i de bange øjne.

"Så er der endnu kun én ting at sige dig, Finn ... Fru Adelheid tog sig ingen elsker."

Hans smil blev større, da han så sønnens pludselige og stærke glæde, og han drog ham til sig og kyssede ham.

Men så gik han pludselig fra ham og satte sig et sted inde i stuen med ryggen imod ham. Finn fulgte med og stod hos ham lidt og tænkte kønt og kærligt om ham og kunne intet sige.

Tankerne stormede i Cordts hoved.

Nu da han havde gennemlevet det alt sammen på ny, brast skorpen, de mange års stilhed havde lagt om uden i hans vilje. Hans øjne blev stærke og vrede, han ville tale, som han talte, den gang han stred sin håbløse strid om fru Adelheid.

Men så faldt hans blik på Finn.

Han sad, som han sad helst, med ludende hoved og de åbne hænder på sine ben.

Og Cordt blev mild igen og sagde stille:

"Du er jo glad. For hun er jo din moder."

Han gik over gulvet og kom tilbage og stod med armen over stoleryggen og så på Finn, der var borte i sine tanker. Der var

stille i stuen og stille udenfor, for det var søndag. De kunne høre klokkerne ringe til aftengudstjeneste.

"Hun vandt sig aldrig den røde blomst for den blå, hun agtede så ringe," sagde Cordt. "Jeg ved ikke ... jeg tænkte så tit ..."

Klokkerne ringede.

Der var én, som var ganske tæt ved, og én, som var længere borte, men mægtigere alligevel. Og der var lyd af fjerne klokker, som ikke var til at skelne fra hinanden, men sang i luften.

Det lød stærkere, end det var, fordi de tænkte på det, og klangen voksede og fyldte stuen til bedøvelse.

Så drønede det i porten. Vognen fo'r ud i den bløde sne, hvor de ikke kunne høre den.

"Nu kørte fru Adelheid i kirke," sagde Cordt.

Han satte sig hen til sin søn og begyndte at tale, med dæmpet stemme og uden at se på ham.

Klokkerne ringede og tav så pludselig og gjorde stilheden hundrede gange større.

"Det var en nat i Landeck, at klokkerne fangede hende. Natten efter en dag med sol og munterhed og mange mennesker. Hun var den gladeste af os alle, og hen ad aften blev hun med ét stille og træt, som så tit, uden nogen grund jeg vidste."

"Du var med os. Du var ti år den gang, du lå og sov. Vi havde stået sammen ved din seng og set på dig, og hun græd, og jeg kunne ikke gøre andet end holde hendes hånd i min og lade være med at tale."

Finn lyttede, som han havde lyttet til klokkerne før, uden at gøre sig rede for, hvad ærinde ordene havde til ham. Han vidste blot det, at hans moder var uden brøde, og at hans fader på

denne dag havde kunnet fortælle ham det alt sammen og lægge dommen over sig og hende i hans hænder. Hans glæde over det sang i ham og gjorde alt det andet let og lyst og ligegyldigt.

Og Cordt fortalte:

"Så gik jeg ud på altanen med min cigar, og hun stod i døren og lyttede til klokken i et lille kapel oppe i bjergene, hvor vi havde været om dagen. Vi havde hørt historien, da vi var der. En gang i gamle dage havde en from mand bygget kapellet for en synds skyld, og siden havde klokken ringet to timer efter hver midnat."

"Hun spurgte, om den mon ville blive ved med at ringe til verdens ende, og vi kom til at tale om alle de klokker, der ringer over jorden, ved dag og ved nat, solen op og solen ned og mødige mennesker til lise."

"Somme tider tav hun. Men klokken ringede bestandig derovre. Og hun begyndte bestandig igen at tale og bestandig om det samme. Om klokkerne, der klang så evigt og så ens over al verden ... om dem, der hørte dem første gang, en dag de løb som vilde hedninger i endeløse skove ... om dem, hvis vilje pludselig brast midt i det moderne menneskemylder, så de sank i knæ og krøb derhen, hvor klokkerne manede dem."

Finn så op. Nu fangede ordene hans sind, og han vågnede af sine drømme.

"Jeg ser hende for mig endnu, som hun stod den nat, hun bar sin sjæl til Gud. Hendes underlige øjne op imod stjernerne ... hendes hvide ansigt ... hendes hænder ... og så ordene, der kom så hastigt, som gjaldt det livet, at de kom, og så tungt, som voldte hvert enkelt af dem hende pine. Hun havde ingen tanke

for, at jeg var der ... hun talte, som stod hun åbenbar skrifte i kordøren."

"Og så vidnede hun, at det var forbi."

"Det var blevet tomt om hende og koldt og mørkt til angst og fortvivlelse, dér hvor hendes glade øjne havde strålet imod festens lys og mylder. Det var kommet for længe siden og langsomt, og hun havde lukket sine øjne for det og nægtet det. Det var vokset og kommet hende nærmere, og hun var løbet for det, som man løber for livet. Nu var det der og nåede fra jord til himmel, i hende, om hende, alle vide vegne. Og kunne ikke klokkerne tvinge det, så måtte hun dø."

Cordt talte så sagte, at Finn havde møje med at opfange ordene.

"Så tav klokken derovre. Lidt efter blev det dag, og solen skinnede på hendes hvide, våde kinder. Hun var stille nu og tavs, men hendes tanker var de samme. Da der blev liv rundt om os i byen og på hotellet, gik hun bort, jeg vidste ikke hvorhen, men hun var sagtens i kapellet. Henimod aften kom hun tilbage, og ved midnat sad vi på altanen igen og lyttede til kirkeklokken."

"Således gik en uges tid. Ofte var jeg bange for hendes forstand. Hun talte altid om det samme, og det var næsten værre, når hun tav. Jeg sendte gamle Hans hjem med dig, og dagen efter brød vi op. Men der gik lang tid, inden vi nåede hjem. Hun ville samme vej, vi havde taget på udturen. Hun sagde, hun ville bede i hver kirke, hun var gået forbi på sin lykkejagt gennem verden."

Finn rejste sig halvt op i stolen.

"Så gjorde I det?" spurgte han.

"Jeg gjorde, som hun ville. Det blev en pilgrimsfærd til alle de egne, hvor livet ligger nøgnest i sin lyst. Rastløst fo'r vi fra sted til sted. Hun glemte intet, angst for, at der skulle blive tilbage en eneste synd, hun ikke havde afbedet, et eneste minde, klokkerne ikke havde ringet til graven."

"Og så kom I hjem?"

Cordt så på sin søn, som om han havde glemt, at han var i stuen. Han vågnede pludselig til bevidsthed om, hvad der lå mellem hine dage og denne, og hans ansigt var så mørkt, og hans øjne så alvorlige, at Finn blev bange.

"Så kom vi hjem. Og så ..."

Han rejste sig rask og stod med armene foldede over brystet og så på Finn.

"Så kom vi hjem. Og årene gik, og fru Adelheid faldt i ro. Hun fandt sig selv igen og blev den samme som i gamle dage. Uroligt flakker hendes tanker, umættet higer hendes længsel. Hendes vogn rasler gennem gaden nu som før ... den standser blot ved kirken i stedet for ved teatret."

Finn ville sige noget, men kunne ikke, fordi Cordt stod foran ham og så fast på ham og nikkede, én gang, som om han vidste, hvad det var, og at det ikke kunne nytte.

"Hun går til Vorherres bord," sagde Cordt. "Og Vorherre kommer til hendes soiréer."

Finn sank sammen i sin stol.

Han var forundret og skamfuld, fordi han ikke var bedrøvet over sin fader, der havde sagt det, og ikke over sin moder, hvis det var sandt. Han vidste, at han burde mande sig op til protest eller deltagelse, men kunne ikke, fordi han forstod det alt sammen så godt.

Men Cordt gik over gulvet med stærke skridt.

"Vorherre er ikke den, fru Adelheid tror, og ikke dér, hvor hun søger ham," sagde han. "Måske forstår du mig ikke, før du har levet længere i verden, men ser du, Finn ... det, jeg har set af Gud i mit liv, det så jeg mest hos dem, der fornægtede ham. I deres ansvarsfølelse, i deres menneskelighed ... i deres trods så jeg Guds glans. De andre, de som bekender hans navn og fylder hans hus ... de formummede ham så tit for mig, når de skulle forklare ham, gjorde ham lille, når de lovsang hans magt ..."

Han talte en stund om det. Finn sad stum og hjælpeløs i sin stol og ønskede, han ville tie. Han følte sig som en, der uforvarende er blevet vidne til noget, han ikke skulle se eller som en, hvem der vises fortrolighed under en falsk forudsætning.

Og inderst i ham var der en lidt ironisk forundring over den ild og myndighed, hvormed faderen talte.

Men i det samme sad Cordt foran ham med begge hans hænder i sine og milde, bedrøvede øjne og ord så nænsomme og ydmyge, som var han en synder, der bad om fred.

"Jeg ved det ikke, Finn. Jeg kan jo ikke sige dig noget om det. Jeg kan aldrig tale med dig om disse ting. En fader er en stakkels mand, Finn, og jeg er en stakkels fader. Jeg kan ikke sige dig, at skoven er grøn, og fuglene synger, og der er ingen ting bag den blå himmel. Jeg tør ikke, Finn. Jeg synes ikke, jeg har lov til det. Jeg kan heller ikke gå med dig i kirke ... ikke en gang være glad, når du går der med din moder."

Han trykkede Finns hænder nervøst. De lå døde i hans, og Finn vidste ikke, hvor han skulle gøre af sine øjne.

"Men må jeg snakke lidt med dig ... denne ene gang ... i dag, da jeg har skriftet for dig og opgjort dine forældres bo. Hvis du vil prøve på at forstå mig ... og tilgive mig ... tilgive os, fordi vi ikke er så rige, som vort barn kunne vente ... siden vi har et barn ..."

"Du holder af klokkerne, Finn. Når de ringer, falder du i drømme, de ringer dig bort fra dér, hvor du er. Du har været sådan, fra du var lille dreng. Og jeg kan så godt forstå det. Jeg holder jo også af dem. Jeg er glad, fordi de er der. Men ... Finn ..."

"Finn ... der er så mange klokker i verden, foruden dem, der kalder til kirke. Hvert menneske har sin, som er hans og hans alene ... som ene han kan høre, som kalder på ingen uden ham. Der er mennesker, rige, dejlige mennesker, for hvem klokkerne ringer alle vegne, hvor de sætter deres fod. De lever stærkere end vi andre og stoltere. De bærer os ... dem af os, der elsker dem. Men der er ikke i verden en mand, så ringe, at klokkerne ikke kalder på ham. En har dem i sin gerning, Finn. Og én i sit barn ... og én i sin elskov. For én hænger den i et pynteligt lille kammer, hvor hans moder bor, og hvor han kommer kun en times tid måske ... hver søndag."

"Det er ikke for den ene, som for den anden, Finn, men klokkerne er der al tid. De kalder sin mand tilbage, når han er faret vild fra den vej, han skal gå, eller hvis det er for sent, så ringer de for hans anger. De ringer til fest, og de ringer musik, når han er træt og bedrøvet."

"Men kirkeklokkerne ... de ringer for dem, hvis øren livet døvede ... og livet gør så forfærdelig megen larm. De ringer om søndagen for at minde om det, der glemtes ugen rundt ... Og det er godt, de er der ..."

"Men ... Finn ... det er så sørgeligt, når kirkeklokkerne slår og tumler de mennesker sammen, som havde en gang hver sin hellige kirke. Det er jo, som når hjemmet går i stykker, og den gamle finder sit asyl i stiftelsen. Solen skinner på ruderne, og der er lunt i stuen og blomster i karmen. Men der var en gang noget, som var bedre."

"Din moder og jeg, Finn ... for os klang klokkerne i den gamle stue."

Han tav og så ikke mere på Finn. Og Finn var rolig igen og fandt endelig ord for det, han længe havde villet sige.

"Må jeg bo i den gamle stue, fader? Må jeg sætte det derop igen ... alt sammen ... og være der med mine bøger ..."

Cordt slap hans hænder og så sådan ud, at Finn fortrød sin bøn. De rejste sig begge to. Og i det samme lyste Cordts ansigt op i et smil.

"Det må du," sagde han. "Du barn, som aldrig bad om noget. Lad det så være min gave til dig i dag."

Dette hændte den dag, Cordts søn fyldte sit en og tyvende år.

2

Finn stod i den gamle stue med det gulnede dokument i sin hånd:

"Dertil har Gud bragt mig, at jeg kunne rejse dette skønne hus, som vel skal stå til fjerne tider, et vidnesbyrd om min magt og min slægts. Redeligt skal her leves og handles og rigt; trofast skal huset vogtes fra fader til søn; gode mænd og kvinder skal bænkes i salen og træde dansen til fløjters og gigers klang.

Lønligst i huset har jeg lagt dette kammer, om hvilket ingen ved uden mesteren, som bygte det, og min ældste tjener. Men mesterens tunge har jeg bundet med en dyr ed og en god pung, og min tjener er mig tro.

Jeg har smykket stuen med gyldenlæders tapeter og kostbare tæpper fra Østerland. I Majland lod jeg gøre to mægtige armstole, hvis træværk er udskåret med fugle og dyr, som griner forunderligt i mørke, men slukkes, når der kommer lys.

Så har jeg givet min tjener en nøgle til stuen og bedet ham vogte den tro. Hver aften, når det skumrer, skal han tænde lysene på kaminen, og sådan skal han gøre det, om så han ved sit herskab på rejse i fremmede lande. Hver morgen skal han med egne hænder bringe stuen i orden. Ingen uden han selv må nogen sinde betræde den.

Thi dette kammer skal være min hustrus og mit og ellers ingens i verden. Derfor lagde jeg det lønligst i huset, fjernt fra kontorerne, hvor vi arbejder, fra gangene, hvor vore folk går, og salen, hvor vi bænker vore gæster, ja, selv fra ægtesengen, hvor hun sover ved min side.

Det skal være vor ægtestands tempel, helliget ved vor kærlighed, som er større end noget, vi ved. Her vil vi bede til ham, som gav os hinanden. Her vil vi tale sammen, frydefuldt og alvorligt, hver aften, når vore hjerter driver os dertil. Og når vi en gang dør, da skal vor søn føre sin hustru herind, og de skal gøre som vi.

På denne aften, som er den første i mit nye hus, har jeg ført min hustru herind og sagt hende min vilje. Hun har hørt mit ord i kærlighed og glæde, og jeg har skrevet det op på dette dokument, sådan som det er sket, og vi har sat vore navne derunder til bekræftelse for dem, som kommer efter os."

Finn læste deres navn, og navnene på dem, som havde taget stuen i besiddelse efter bygherren og hans hustru. Nederst stod Cordts og fru Adelheids, som var slettede igen.

Så lagde han dokumentet på dets plads og lukkede for det og så sig om i rummet.

Den gamle stue stod igen, som den stod før, højt løftet over torvet, lang og dyb og stille, som dér, hvor der ikke leves.

Balkonen var hvid af sne, og spurvene hoppede i sneen. Inde bag de brogede ruder stod mange røde blomster og længtes mod sol. Støvet var fejet af de gyldenlæders tapeter, der skinnede med ny glans. Det østerlandske tæppe bredte sig over gulvet som en herre, der vender hjem fra landflygtigheden og atter tager sin jord i besiddelse.

Og al den gamle herlighed havde fundet sin plads igen og stod så retmæssig og rolig, som havde det ikke en dag været anderledes. Spinettet var der og krukken med manden, der vred sig gennem torne, og himmelbanen, hvor stjernerne lyste

og løb – alt bohavet, som stuens vekslende ejermænd havde sat herind i tidernes løb, enhver efter sin sans og sit hjerte.

Foran kaminen stod de to store, sælsomme armstole.

Finn syntes, han var i en domkirke, hvor hver gulvflise var ligstenen over en berømmelig mand. Hans sanser drak duften af de henfarne tider, hans fantasi befolkede stuen med de mænd og kvinder, der havde siddet herinde og byttet stærke og milde ord, mens huset sov omkring dem.

Til det altsammen blev borte i tanken om dem, der havde siddet her sidst, og efter hvem ingen skulle komme, de to, der havde skænket ham livet, han ikke vidste, hvad han skulle gøre med.

Han så dem for sig i deres ungdoms kærlighed og kamp. Han hørte deres stemmer i stuen, han så fru Adelheids røde mund og Cordts stærke øjne. Han så Cordt føre sin hustru ind i kammeret, som var husets sjæl og sagn og lønkammer, og vise hende de forunderlige ting, hans forfædre havde bragt.

Han så ham den dag, han stod alene ved kaminen … i den tomme stue … og slettede sit og fru Adelheids navn af dokumentet og gik og lod døren stå åben …

Han så det alt sammen, som det var hændt. Men det var ikke hans fader og hans moder. Det var to skønne mennesker, om hvem han havde læst i en bog, og som han havde fået kær, sådan som man elsker kunsten, blegt og uden egennytte i sin længsel.

Finn rykkede en af de store stole hen til vinduet og satte sig dér og sad der længe.

Han sad der, da fru Adelheid kom. Hun stod indenfor døren, i sin hvide kjole, med sit hvide hår og nikkede til ham. Så vendte hun sit ansigt om mod stuen og så den.

Og da hændte det, som kun var skyggen af en drøm, der svandt i samme nu, at al ting vågnede til liv i stuen.

Spinettet sang, de sælsomme ansigter på de gamle stole rejste sig på lange halse; det hviskede og mumlede i alle kroge ...

Fru Adelheid veg tilbage mod døren. Hun så ikke Finn, huskede ikke, han var der.

Men Finn så hende.

Han rejste sig fra sin stol, og hans øjne strålede.

"Stuen lyser af dig, moder, og du lyser af stuen," sagde han.

Han tog hendes hånd og kyssede den, og med sin hånd i hans gik fru Adelheid gennem den gamle stue, der havde været hendes ungdoms længsel for trang.

Eventyret var endt og angsten. Men skæret lå endnu over hendes skikkelse og gjorde hende forunderlig smuk. Hun var rød i kinderne som en ung pige; hendes gang var let, hendes øjne duggede og undselige. Hun lo sagte og fornøjet, mens hun så på de gamle ting og talte om dem og rørte ved dem.

Hun fortalte om hende, der sang, når hun var bedrøvet, og havde bragt det gamle spinet herind. Og hendes hænder skælvede, da hun anslog en akkord, og de spinkle, skønne toner klang i rummet. Om rokken, der snurrede lystigt hver aften i mange, gode år og blev så stående med garn på tenen. Om himmelbanen, som havde været *hans* legetøj, hvis forstand sluktes, om dukken med det tomme ansigt, der stod til minde om hende, der ræddedes for stuens store stilhed og ikke kom der uden den ene gang. Om fru lykke, hvis billede havde hængt dér, hvor den lyse plet var, men ikke hang der mere, fordi hendes ægteskab var blevet brudt; så havde hendes søn, der elskede hende, skjult dukken i gardinet.

Om krukken med manden, der vred sig gennem torne, den hun selv havde bragt som sin gave, sagde hun intet. Hun strøg med sin hånd over dens blanke flade og blev tavs.

Finns øjne hang ved hende.

Aldrig havde han set sin skønne moder så skøn. Han kendte ikke det blik, ikke det smil på hendes mund, den klare klang i hendes stemme.

Stundom føjede han noget til det, hun fortalte, og sagde det med så dyb en forståelse, at hun blev helt forundret og bange. Så gættede han hendes ord, før hun fik dem sagt. Så vidste han noget, hun aldrig havde anet.

Lønligt voksede hendes angst for, hvad Cordt kunne have sagt ham.

Men Finn var borte i sin glæde.

Og henreven af hendes skønhed og af det sælsomme, han havde set og hørt, og stuens store stilhed, glemte han, at den gamle stues segl var brudt og ville lege legen så livagtigt som mulig.

Han trak den anden af de store stole hen til vinduet og bragte hende til sæde og satte sig hos hende.

"Nu er du ikke min moder," sagde han. "Du er min unge brud. På denne dag har jeg ført dig ind i helligdommen, og nu skal jeg indvie dig i mysterierne."

Fru Adelheid blev meget bleg, og Finn greb angergiven hendes hånd.

"Har jeg krænket dig, moder?"

Hun rystede på hovedet og tvang sig til at smile.

Så gik han ind i stuen igen og glædede sig over det alt sammen og talte om det. Men hun blev siddende med rynker i

sin pande.

Hun var tung om hjertet, fordi hun syntes med ét, at hun var ikke hans moder, sådan som de talte sammen her i husets lønkammer. De gamle dage kom i deres dybe vælde, og deres stærke minder og storladne ord overdøvede klokkerne, som havde ringet hende ind i en anden verden.

Det var genlyden herinde i den gamle stue af Cordts ord og af hans kærlighed … af slægtens stærke tro og store lykke, der havde spiret i traditionens gode muld og sat blomst efter blomst i tiderne, som gik.

Fru Adelheid tænkte – et nu – at det havde været godt, om det var gået, som Cordt ville.

Men i det samme blev hun grebet af en tanke, der pludselig gjorde hende oprørsk og ung, som den gang hun stod her sidst for de mange år siden.

Hun skød stolen hårdt tilbage og så sig med tindrende øjne om i rummet, hvor hver en ting og hvert et minde var hende fjendsk.

Hun så på Finn, som stod ved himmelkuglen og prøvede på at få den i gang, men fjederen var rustet fast, så han kunne ikke.

Når nu tiden kom, da Finn tog sig en hustru … mon da han ville prøve på at genoprejse traditionen og føre hende herind og sætte sig med hende i de gamle stole …

Så skulle Finns søn og hans søn igen læse hendes navn, som var skrevet på det gulnede dokument og atter slettet. Hun skulle være som en af dem, der var mærkede i denne slægt … sagnene ville gro om hendes udvé og hendes jagt efter lykken, som ikke var til …

"Kom, moder, og hjælp mig," sagde Finn.

Hun gik derhen og trykkede hårdt på fjederen, og urværket snurrede.

"Se, hvor du løser fortryllelsen," sagde han.

Han blev ved at tale, lykkelig over stjernerne, der lyste og løb.

"Sæt dig her hen hos mig, Finn."

Hun ventede, til han var kommet og lidt endnu, som kunne hun ikke finde de ord, hun ville, og så ikke på ham, mens hun talte.

"Finn," sagde hun så og lagde sin hånd på hans skulder og tog den straks igen. "Finn ... en gang ... for mange, mange år siden var jeg en aften alene i den gamle stue. Jeg havde jo været her tit før ... med fader. Og jeg var under den gamle stues magt og aldrig glad. Jeg var ung, Finn, og den stod så forfærdelig hårdt mod al min længsel og min glæde. Jeg kunne ikke forstå det, og ikke formilde det og ikke komme uden om. For fader hørte jo stuen til, og den var hans og alle de underlige ting herinde, og de var alle imod mig. Hver gang, jeg kom til døren, stod mit hjerte stille ... Og var jeg først her inde ... så var det ... så var det, som om mine egne ord blev taget af min tunge og andre lagt i stedet, som jeg skulle sige ... kønne ord, og gode ord, Finn, men ikke mine. Men når jeg så mandede mig op og sagde det, jeg ville, så lød det, som om jeg trodsede den gamle stue og fader og Vorherre selv. Og så ..."

Fru Adelheid følte, at hun var ved at forråde noget fint og stort, der var lagt i hendes hænder. Hun så sig om, som var hun bange for, at der var nogen i stuen, eller at stuen selv skulle rejse sig imod hende i sin ældgamle vælde.

Men der var ingen, og der var stille.

Så vendte hun sit ansigt mod Finn og så på ham og sagde muntert:

"Men den aften brød jeg den gamle stues trolddom, Finn. Jeg sønderrev forhænget for det allerhelligste og så, at der var intet bag. For første gang åndede jeg frit i mit eget hjem."

Fru Adelheid fortalte ikke, hvordan rædslen i det samme var kommet over hende, så hun flygtede ud af stuen. Men hun vandt ikke ved sin løgn det, hun troede. For Finn så bedrøvet på hende og sagde:

"Hvor kunne du gøre det, moder. Hvor kunne du nænne det."

"Er du også under trolddommen?" spurgte hun.

Der var i hendes tone en hån, som var stærkere, end det var hendes vilje, og som forskrækkede hende selv. Men Finn lagde slet ikke mærke til det.

"Den gamle stue står jo ikke mere," sagde han. "Dette er jo ikke andet end et billede, et monument ... mit ønske, som fader føjede mig i."

Hun vendte sit ansigt bort og lyttede.

"Men havde jeg levet i den gamle stues tid," sagde han, "så havde den sikkert fanget mig og holdt mig fangen."

"Ja ... du har jo talt med fader," sagde hun sagte.

"Ja."

Så lagde han sig ned foran hende med sin kind på hendes hånd, som han gjorde så tit.

"Ja," sagde han igen. "Og ... moder ... jeg elsker dig. Du er så smuk. Men vi vil ikke tale om den gamle stue ... aldrig. For jeg synes, det er det underligste ... og det kønneste og det stærkeste, jeg ved ... men det gør ondt i mig, at jeg ikke helt er din søn ... eller faders, så jeg kunne give mig til en af jer i det,

der var jer det største. Og jeg kan ikke tale med fader om det ... og så kan vi to heller ikke – vel?"

Fru Adelheid svarede ham ikke, men strøg sin hånd over hans hår. Ingen af dem sagde noget, og der var ganske stille i stuen.

I stilheden blev hun atter sig selv. De mange rundne år kom til deres ret igen, og klokkerne ringede enstonigt og bestandig stærkere frem af den verdens larm, der havde overdøvet dem.

Hun undredes over det oprør, den gamle stue havde sat hende i. Slukt var den elskov, som gjorde hende til dens frue, og slukt den røde længsel, som gjorde hende den for trang. Hun tænkte på Cordt, der kæmpede, syntes hun, for det, der ingen kamp var værd. Vemodig så hun på sin store, stille dreng, hvis trætte tanker gik så godt i trit med hendes egne.

Hun foldede hænderne i sit skød, og glansen i hendes øje sluktes. Skæret fra den gamle stue veg fra hendes skikkelse, hendes ord blev rolige som hendes tanker.

Finn så på hende, men så det ikke. Også for ham var eventyret endt. Han sad igen i sin stol med ludende hoved og de åbne hænder på sine ben.

Og uden at de gjorde noget for det eller tænkte på det, kom de ind i deres vante måde at tale sammen på. Det var ikke nogen udveksling af tanker, og mindre endnu en kamp mellem anskuelser. De sagde det samme omtrent, og hvor den enes tanker svømmede hen, der fandt han den andens. Tit var deres ord festlige, men aldrig stærke. Tit tav den ene og var enig med den anden. Mangen gang sad de længe uden at sige noget, og syntes, de havde fortalt hinanden alverden.

"Se," sagde Finn og pegede ud. "Hvor det er hæsligt."

Der kørte en ligvogn i trav over torvet.

Han flyttede sig i stolen og sagde:

"Ligvognen skulle al tid køre fod for fod, alvorlig og højtidelig ... al tid ... om så de blot kørte hestene til vands. Og soldaten skulle holde sig stiv og stram, i trit og takt, selv om han gik med sine sko til skomageren. Så ville det alt sammen være lettere."

Han tav lidt. Så vendte han langsomt sit ansigt om imod hende.

"Jeg talte forleden med fader om det," sagde han. "Jeg kom til at sige sådant noget."

Hun så forundret på ham.

"Jeg ved ikke, hvordan det kom. Men han lo og sagde, jeg skulle skrive om det i aviserne, eller danne en forening til opretholdelse af ligvognenes rette kørsel."

Fru Adelheid smilede og lagde sine hænder sammen i skødet og så på dem.

"Så blev han pludselig alvorlig og kom hen til mig og lagde hænderne på mine skuldre: Ligvognen skulle køre rask, sagde han; i galop ... i susende karriere. Bort med de døde, Finn. Lad livet grønnes og gro."

"Fader er så stærk," sagde fru Adelheid.

Finn nikkede.

Så gav de sig til at tale om Cordt. Det gjorde de tit. Og al tid skyndte de sig at finde gode ord til at berømme ham i. Men under ordene lå som en hemmelig forståelse mellem dem bevidstheden om, at han var gjort af et grovere stof end de.

De sagde det aldrig; men de følte en slags overlegen medlidenhed med ham, som man føler med et menneske, der løber og løber, når det er godt at sidde stille.

Men når de talte sådan, vidste fru Adelheid, at der inderst i Finns sjæl lå en lønlig længsel mod just det stærke hos faderen, der skræmmede ham.

Det var så svagt, en bleg afglans kun af hendes egen, unge elskov, et fjernt ekko af den stemme, der havde talt Cordts sag i hendes eget hjerte, den gang han kæmpede for at vinde hende.

Men det var nok til at gøre hende ondt. Hun syntes, hun havde kun sin søn på tid. Hun sporede ringeagt i den fortrolighed, han viste hende. Hun tænkte, der var noget i ham, som var større end det, han gav hende, og som var Cordts eller ville blive det.

Og hun forstod, at kampen om Finn ville blive hårdere end den, der sprængte seglet for den gamle stues dør.

Finn var borte i det, der hele dagen havde fyldt hans sind med lys og farver. Nu tænkte han på sin moders besøg i stuen den aften, hun havde brudt trolddommen.

"Jeg kan slet ikke forstå, at du kunne nænne det," sagde han.

Hun vidste straks, hvad han mente, men sagde ikke noget.

"Det skulle være sådan som i eventyret, at den, der løftede sløret, måtte dø," sagde han. "Og der skulle være slør på slør ... slør på slør ... Kan du tåle at se i solen, moder? Kvinderne skulle gå med slør og aldrig ... aldrig tage det op, uden når festen var så stor, at al ting blev stort ... Og man skulle ikke se dem, der spiller ..."

Fru Adelheid rejste sig halvt i stolen.

Hun ville sige ham, at hun den aften blev straffet for sin formastelighed med den største rædsel, hun i sit liv havde følt. Men hun kunne ikke. Så sagde hun ganske stille og med øjnene ud over torvet:

"Og hvis nu der var nogen, som ikke kunne ... hvis sløret kvalte nogen ..."

Finn så ud i rummet som hun.

"Slør på slør ... slør over de døde," sagde han.

Fru Adelheid sukkede og tav.

"Så kunne man leve," sagde Finn.

3

Fra den dag af veg Finn kun nødig fra den gamle stue.

Foråret lukkede op for fontænen, og han var lykkelig over dens rislen, som aldrig begynder og aldrig hører op. De røde blomster kom ud på balkonen; når det blæste, flagrede deres blade helt over i fontænens bassin og gyngede på vandet. Han fulgte deres dans gennem luften og tænkte på, om de mon nåede målet.

Ved aften, når torvet lå i tusinde lys, havde han det bedst.

Han elskede dagen, når den døde.

Han kendte hvert lys, som sluktes, hver lyd, hvornår den tav. Og han led lyden bedst, når den tav, og lyset, når det sluktes. Han syntes, at de mennesker, som gik dernede, formummede i mørket, var af en anden slags og bedre end dem, solen skinnede på. Han havde ikke mere at gøre med dem, end med de andre; men han kunne bedre lide dem.

Når så det blev nat, og fontænens rislen sang sig stærkere og stærkere gennem stilheden, og der lød råb dernede fra, som ingen ved, hvad er, og ensomme trin, som kommer nærmere og går bort igen, – så tændte han lysene på kaminen og satte sig i en af de gamle stole, dér hvor husets herrer og deres fruer havde siddet, når huset sov, og de havde noget at sige hinanden.

Han så sig om i rummet, hvor sagnene sang i alle dunkle kroge, og kunne slet ikke fatte, at han ikke havde kendt den gamle stue før.

Her hørte han jo hjemme, som intet andet sted. Her, hvor han var uden for den verden, som plagede ham, fordi den krævede det af ham, han ikke havde. Her, hvor hver en plet og hver en ting fortalte, hvordan det alt sammen var sagt og gjort og fuldbragt i gamle dage, så han ikke havde andet at gøre end lytte undrende til og glæde sig over, så forunderlig kønt det var.

Så faldt han i drømme og blev siddende, til lysene sluktes.

"Han sover for lidt," sagde fru Adelheid bekymret.

Cordt gik over gulvet i de samme tanker. Så blev han stående der, hvor hun sad, og så på hende.

"Mon han nogen sinde vågner, Adelheid?" sagde han.

Om dagen sad Finn mest ved vinduet og stirrede ud, ørkesløs og stille, med de åbne hænder på sine ben.

Ofte, når Cordt gik over torvet, syntes han, han kunne se hans gamle ansigt bag ruden. Han blev stående og nikkede og vinkede.

Men Finn så ham aldrig. For han så ingen ting bestemt.

Og Cordt gik videre ... ind og ud ... bestandig i længsel efter at se, hvordan den gamle stues stærke luft skulle farve sønnens kind og vække hans vilje ... bestandig i troen på, at det ville ske en gang.

Derop gik han aldrig, siden den dag han og hans gamle tjener havde stillet stuen, som den stod før.

Og det var Finn glad for. Så bange var han for, at det skulle ske, at der gik lang tid, inden han kunne betvinge sin angst, hver gang han hørte nogen komme. Og selv da han havde slået sig til ro, vidste han, at det ville ske en gang, og at den dag ville blive tung.

For han forstod godt nok det evige, kærlige spørgsmål i Cordts øjne, og det gjorde ham ondt og gjorde ham bange. Han gruede for kravet i hans kærlighed, der var større end en faders. Den var som en fyrstes til den, der skal beklæde tronen efter ham.

Og Finn kunne ikke tage rigets styr i sine løse hænder og ikke tåle ringens tryk om sin pande, der smertede, blot han tænkte derpå.

Men fru Adelheid kom der tit, og de to havde det godt deroppe.

Hun kom med ingen krav, og var hun usikker og urolig, og det var hun ofte, siden Finn var flyttet op i den gamle stue, så blev hun straks stille, når døren lukkede sig efter hende.

Stille som Finn … og som de store stole og krukken med manden, der vred sig gennem torne … stille som rokken, der havde snurret lystigt hver aften i mange gode år og blev så stående med garn på tenen.

Han så på hende og smilede og nikkede, når hun talte. Han talte selv … længe og tav så, uden at det gjorde noget, og lyttede til fontænens rislen og stemmerne i den gamle stue, som talte til ham al tid og klarest, når fru Adelheid var hos ham.

Han sagde hende det, at når hun kom, var stuen ikke længer hans egen.

For så følte han sig som en fremmed, et menneske fra en anden tid, der pludselig fandt sig i et gammelt, sunket slot, fuldt af vidunderlige eventyr og farer, og stod ansigt til ansigt med den sidste af dem, der havde levet slottets rige, sælsomme liv.

En gang sagde han hendes navn højt, just som hun kom ind ad døren. Det var mørkt i stuen, og hans stemme og skikkelse var Cordts så lig, at hun blev bleg og bange. Men han så det jo ikke, og hun tvang sig til at le og glemte det snart.

Og efterhånden veg den gamle stues forunderlige højtidelighed i baggrunden, når de var der begge to, fordi de var der bestandig mere og til sidst slet ikke syntes, de var hos hinanden uden dér. Men al tid kunne Finn kalde den frem, når han ville.

De læste sammen.

Og det gik til på den måde, at en af dem fandt sådan en tyst og syngende bog, som var det eneste, de kunne magte, og læste den og gav den til den anden, som læste den så, mens de var sammen.

De fandt de bøger mest i fremmede sprog, og de syntes, der kom bestandig flere af dem. Også det, at sproget var fremmed, gjorde dem bogen kærere, fordi det bar dem længere bort.

Når de havde læst sådan en bog, levede de i den en tid ... ikke i dens handling, mellem dens mennesker, for der var ingen handling og ingen mennesker, men i dens musik. De stemte dens tanker og ord i dens tonart.

Så følte de det, som om de havde oplevet noget, eller som om de var på rejse.

"Kunstneren lever," sagde Finn. "Han gør sig himlen blå og grå ... sig og os alle. Han stryger det altsammen ud med sin hånd og bygger det op igen ... større, bestandig større. Han er herre. Han er Gud."

En dag bad han fru Adelheid synge.

Hun havde ikke sunget i mange år undtagen i kirken og blev forundret over hans bøn.

"Jeg synger ikke mere, Finn."

Han lagde sig ned foran hende og så smilende op i hendes ansigt.

"Jeg kan godt huske, da du sang," sagde han. "Du sang jo tit for mig, da jeg var dreng. Men én gang ... én gang husker jeg især. Der var mange fremmede, og jeg var naturligvis for længe siden i seng, men jeg sov ikke. For gamle Marie havde lovet at bære mig ned i spisestuen, når de var gået fra bordet, og du skulle synge. Hun havde fortalt mig, at når der var selskab og lys alle vegne, og du var smukkest og gladest, så sang du tusinde gange dejligere end ellers."

Hun tog sine øjne fra hans ansigt og lagde hovedet tilbage i stolen.

"Jeg holdt mig vågen, til hun kom, og det varede længe. Men så hørte jeg dig, og så dig også et øjeblik gennem døren."

"Og var det så smukt?"

"Jeg kan ikke huske det," sagde han. "Men jeg kan huske de mange ansigter ... jeg kunne kende dem, om jeg så dem i dette øjeblik, tror jeg. Og allerbedst husker jeg faders."

Fru Adelheid rejste sig.

"Hvad skal jeg da synge," spurgte hun.

Han lo fornøjet, gik hen til spinettet og lukkede det op. Så tog han et blad mellem noderne.

"Her skal du se, hvad jeg har fundet," sagde han. "Den har hun sunget, som satte spinettet herop. Vil du se ... der står hendes navn ... hun har selv skrevet både teksten og noderne ... se, hvor skriften er bleg ... og hvor tydelig."

Fru Adelheid stod med det gamle, gule blad i sin hånd. Hun nynnede og slog tangenterne an.

Så satte hun sig ved spinettet og sang:

"Dagen lider, min veninde,
natten kommer, før du ved;
svale, duftberuste vinde
varsler om dens kølighed.
Ak, om lidt vi skilles må!
Dagen lider, duggen falder,
hører du, din moder kalder,
min veninde, jeg må gå.

Vi må skilles, min veninde!
Dagen er til døde dømt.
Ak, i morgen vil vi finde
tusind ting, vi har forsømt –
tusind ord vi ej fik sagt,
timer, vi fik ikke nytted.
Blikke, vi fik ikke bytted,
tusind kys, vi ej fik bragt.

Men når snart i drømme smiler
på dit hvide leje du,
gennem natten fro jeg iler
med dit billed i min hu.
Lad den røde sol gå ned!
Der er sol på dine kinder,
sol i alle vore minder,
sol i vores kærlighed."

Hun blev siddende en stund med det gamle nodeblad i sin hånd.

"Den har hun sunget," sagde så Finn. "Ved du, om hun var lykkelig, moder?"

"Hun var tit bedrøvet," sagde fru Adelheid. "Og når hun var bedrøvet, sang hun."

Hun lagde bladet op og tog det første nodehæfte, der faldt hende i hånden, men kastede det, som om hun havde brændt sine fingre.

Det var Lenore-sangene, hun havde sunget for Cordt.

Hun rejste sig og gik hen til sin plads ved siden af Finn. Så sprang hun op og stod med armene foldede over brystet og satte sig igen og stirrede med store øjne mod ruden.

"Finn ... hvis jeg sang den for dig ... kunne du så kende den ... den sang du hørte, da Marie bar dig ned ..."

Han vågnede af sine drømme og så forundret på hende.

"Den sang ... nej ... det kunne jeg ikke. Kan du da huske den?"

"Nej," sagde fru Adelheid.

De sad længe tavse. Skumringen kom, og det blev mørkt i stuen.

"Moder," sagde så Finn – "hvordan er kvinder?"

Hun vendte langsomt sit ansigt om imod ham. Han så ikke på hende. Hans blik var langt borte, og hun forstod, at han havde glemt sit spørgsmål eller ikke vidste, at han havde stillet det.

4

Fru Adelheid stod i overtøj ved vinduet og så ud. Nede i porten stampede hestene; tjeneren stod ved vogndøren og ventede.

De skulle på banegården og hente Finn.

Han havde været borte hele sommeren.

Det var første gang, han var ude på egen hånd, og han havde det ikke godt derude. Fra Florents, fra Spanien, fra Paris skrev han, om ikke han måtte komme hjem. Men Cordt stod fast på, at han skulle blive den aftalte tid borte.

Han skrev mest til fru Adelheid … og dumt og kejtet, fordi han vidste, at faderen skulle læse brevene. Cordt så det, men sagde ingen ting. Han fløj brevene igennem, som om han søgte efter noget bestemt, og lagde dem bort med et ansigt, som om han ikke havde fundet det.

Han gav bestandig fru Adelheid de breve, han fik, skønt hun aldrig bad om dem.

– Fru Adelheid så utålmodigt på sit ur. Så satte hun sig, lukkede øjnene og trykkede panden mod ruden.

Hun tænkte på, hvor der havde været tomt den sommer i huset.

Cordt havde ikke sagt et ord om den gamle stue, men fra den dag, Finn var flyttet derop, var det ikke mere mellem ham og hende som før. Der var sket noget … noget, som ikke var slået fast og havde fået navn, men som derfor ikke var mindre skæbnesvangert.

Og mens Finn havde været borte, var det vokset imellem dem … uden at de gjorde noget dertil eller derimod. Ingen af

dem tænkte på det. De gik hver for sig og bestandig længere fra hinanden i længsel efter deres stille barn. Dagen var lang for dem, deres stuer kolde.

Men inderst i hende var der en voksende angst for Cordt, som blev bestandig mere tavs og havde så sørgmodige øjne.

Der gik en dør, og hun sprang op.

"Vi kommer for sent, Cordt."

"Vist ikke nej," sagde han roligt. "Du har sagt vognen alt for tidligt til."

"Lad os køre, Cordt. Vi kan lige så godt vente derude som her."

Cordt satte sig med hatten på sine knæ og så på hende. Hun stod med bøjet hoved og knappede sin handske.

"Sæt dig et øjeblik," sagde han og skød en stol hen til hende.

"Vil du tale med mig?"

"Sæt dig, Adelheid," sagde han utålmodig. "Sæt dig et øjeblik."

Fru Adelheid lænede sig til stolen og blev stående.

"Det er længe siden, vi talte sammen, Adelheid ... mange, mange år. Ved du det?"

Hun trak på skuldrene.

"Nåja," sagde hun og gjorde sin stemme så fast, hun kunne. "Vi har jo fred."

Cordt nikkede. Han trommede med fingrene på sin hat og så mod ruden.

"Ja ... ja vist. Vi er gamle, Adelheid. Så gamle, som mennesker kan blive."

"Var det det, du ville sige mig?"

"Jeg er bange for Finn," sagde Cordt. "Han kommer hjem, så bleg som han drog ud, en stakkels drømmer af Guds nåde. I

morgen sidder han deroppe og stirrer ud i livet, han ikke tør leve."

"Ja ... hvad skulle han i den gamle stue?"

"Det var ham, der bad mig om det," svarede Cordt roligt. "Jeg kunne jo ikke forholde ham hans arv. Han har ret til at kende den jord, han er vokset af."

"Og hvad så? Tror du, du kan gøre de døde dage levende igen?"

"Nej," sagde han. "Det tror jeg ikke. Det vil jeg ikke."

Han tav lidt. Hun havde ikke øjnene fra hans ansigt.

"Finn kan bygge sig et nyt hus, om han vil," sagde han så. "Eller han kan sætte nye stole i sin fædreneborgs sale. Og store ruder og brede trapper og alt, hvad der passer for ham og hans tid. Men han skal vide og takke for, så stærke murene er, så stolte tårnene."

Fru Adelheid skød stolen, hun lænede sig til, bort.

"Der synes ikke at være plads for nogen moder i dit arrangement," sagde hun.

Hendes stemme rystede, hendes øjne var store og vrede. Men Cordt rejste sig og sagde rolig som før:

"Du gik jo bort derfra, Adelheid. Du ville jo ikke være der."

Hun svarede ikke. Hun forstod, at han ikke ville rådføre sig med hende, ikke bede hende om hendes hjælp ... ikke have den engang.

"Adelheid ... når nu Finn kommer ..."

"Ja?"

"Jeg er bange for ham, Adelheid. Og jeg vil bede dig om, at du tager vare på dig selv og ikke gør ham fortræd. Jeg tror, du somme tider dæmper hans stakkels, fattige mod. Den fred, du

har vundet, kan jo være god for sig og god for dig ... men han er ung, må du huske på. Han skal først til at begynde livet, han har ingen brug for fred og resignation. Hvad der er lægedom for dig, er død for ham måske ..."

Hun gik et skridt frem og løftede sit ansigt tæt op mod hans.

"Nu er det sådan, Cordt, at du synes, jeg er din fjende for Finns skyld."

"Du kan blive det," sagde han.

"Du vil gøre mig til det, Cordt."

Han tog hendes hånd og holdt den fast, da hun ville tage den til sig.

"Nej," sagde han. "Nej, Adelheid. Jeg vil blot vare dig."

5

Døren til balkonen stod åben, fordi de havde glemt at lukke den. Men det var mildt, og der var næsten ingen vind. En gang imellem faldt et gult blad et eller andet sted fra på balustret. Det begyndte at skumre.

Fru Adelheid sad med hovedet i sine hænder og stirrede ud.

Bestandig lød Cordts ord i hendes øren. Hun syntes heller ikke, Finn var, som han plejede. Han var urolig, kunne ikke sidde stille, talte mer end ellers.

"Alle vegne hvor jeg var, havde jeg fontænen derude," sagde han. "Den fulgte mig på hele min rejse. Der var ikke et brus så stærkt, at den ikke sprang igennem det, og ingen nat så stille, at den ikke kom rislende og sang mig hjem til den gamle stue."

"Mon ikke en af dette hus' herrer har sat den op?" sagde han lidt efter.

"Det tror jeg ikke."

"Jo," sagde Finn. "Sådan er det. Jeg er sikker på det. Måske var det ham, der byggede huset. Den hører jo med til den gamle stue ... den siger det hele i en sum. Om der så ikke var andet end fontænen, så var det her jo alt sammen alligevel. Jeg skal dog spørge fader."

Hun fo'r sammen af kulde, og Finn lukkede døren.

"Vi fryser," sagde han. "Begge to. Vi er ikke som fader. Han lo mig ud i går, da jeg kom ned i hans stue for at sige godmorgen og ville lukke vinduerne. Det må du ikke, Finn, sagde han. Efterårsluften er stærk og god, den forynger ... sæt dig kun midt i suset, du gamle mand."

"Ja, fader er stærk."

Finn så lønligt til hende.

Han havde straks forstået, at forældrene var kommet længere fra hinanden, mens han var borte, og led under det. Mod sin moder var han så nænsom og kærlig som nogen sinde; men hans tanker kom bestandig tilbage til Cordt, hvad de så talte om.

"Fader er så bedrøvet," sagde han.

"Det har jeg ikke lagt mærke til."

Hun blev rød, da hun havde sagt det. Men Finn så ikke på hende, hørte næppe hendes svar.

"Det var underligt, moder ... derude på rejsen havde jeg mange, mange gange fornemmelsen af, at jeg mødte fader. Når bedst jeg gik, hørte jeg pludselig hans stemme ... så var han hos mig, jeg gik med ham, rettede min gang efter hans og talte med ham."

Han lagde hovedet tilbage i stolen og lukkede øjnene.

"Tit var det, som havde han været der, hvor jeg kom, og beredt al ting for mig, så jeg mærkede ham i hver en krog. Somme tider syntes jeg, at jeg måtte vente med at rejse videre, til han kom."

"Kom han så?"

"Al tid. Var det ikke underligt?"

"Jo."

Fru Adelheid syntes, klangen i hans stemme var anderledes end ellers. Han så heller ikke på hende, som han plejede ... hans tanker var ikke hos hende.

"Hvor var du og fader i dag?" spurgte hun.

"Vi gik ud i skoven ... langt ud. Fader var tavs, men ikke så ked af det som hjemme. Der var så kønt derude ... og så underligt. Man kunne næsten ingen ting se ... for bladene, der faldt."

"Ja," sagde fru Adelheid.

Så bøjede hun sig over mod ham og så ham ind i hans ansigt, der var blevet smallere og blegere i den tid, han havde været borte.

"Finn," sagde hun ... "var jeg ikke hos dig ... derude ... på rejsen?"

Finn smilede og nikkede.

"Du kom i dine breve," sagde han. "Det gjorde fader aldrig. Men du var mest herhjemme, hvor jeg længtes hen."

Hun tænkte, det var underligt, at han ikke tog hendes hånd, da han sagde det.

Og pludselig blev hun sig bevidst, at hun sad i rædsel for, at han skulle glide fra hende.

Hvad havde hun at binde ham med, om noget greb ham, der var stærkere end deres stille liv i disse timer ... hvad havde hun, når han gik ...

Det var hende, som stod Cordt i stuen og vinkede ham ud i de gule skove, hvor luften var så stærk og god. Og Finn sprang op med et jublende råb ... de gik ... og så sig ikke tilbage ...

Hun følte, at Cordt var stærkere end hun, og hadede ham for det. Hun ledte efter våben til sit værge. Hun ønskede, at Finn, som elskede hende, ville lægge sig ned foran hende, som han gjorde så tit, med kinden på hendes hånd. Og hun vidste, han tænkte ikke på det.

Hun syntes, hun var så fattig og så ene, at hun blev bange og råbte på sin gamle længsel efter den røde lykke ... om den dog

ville komme og tage hende, så hun havde noget at sætte mod ham, der havde det alt sammen ...

"Syng for mig, moder," sagde Finn.

"Ja," sagde hun.

Hun gik stærkere i gulvet end ellers. Hendes kind var rød, og hendes øjne brændte. Hun tog med hårde hænder på instrumentet, da hun åbnede det. Finn mærkede det og så forundret efter hende; men det var ikke lyst nok, til at han kunne skelne hendes ansigt.

"Elsker du bonden i hans lune, lille vrå,
skal du sove i hans seng, ved hans bord tage sæde,
skal du lempelig og munter i bryggerset gå,
skal din nål ikke ruste, din rok ikke stå,
skal du takke for sol og for væde.
– Men elsker du ingen, skal du græde.

Elsker du sangeren, som guldharpen slår,
skal du tie til og lytte, når han visen vil kvæde,
skal du møde ham i engen, hvor småblomsterne står,
skal du juble, når han kommer, og smile, når han går,
skal du binde hans hu med din glæde.
– Men elsker du ingen, skal du græde.

Elsker du junkeren, som jager i lund,
skal du bede for din moder og fly fra hendes sæde,
skal du give ham dit hjerte og give ham din mund,
skal du tage af hans hænder som hans hest og hans hund,
dine hug og din ære og æde.
– Men elsker du ingen, skal du græde."

Fru Adelheid blev siddende med bøjet hoved.

Sangen havde brudt hendes trods. Hun rystede over hele kroppen, og store tårer faldt på hendes hænder. Hun havde manet ånder frem, hun ikke kunne beherske; hun følte sig så magtesløs og lille som aldrig før.

Hun kom til at tænke på Finn og så sig forskrækket om. Men han kunne ikke se hende, og hun græd stille. Hun lagde panden mod spinettet ... så faldt hendes hånd i klaviaturet, og hun fo'r sammen og rejste sig op.

"Det var en underlig sang," sagde Finn.

Der var så stille i stuen, at hun ikke kunne holde det ud.

"Jeg har ikke sunget den i mange år," sagde hun. "I gamle dage sang jeg den tit."

"Hvordan var fader, da han kom til dig?" spurgte Finn.

Hun stod med ryggen til ham og bladede med rystende hænder i noderne.

"Var han så smuk som nu?"

"Ja ... nej ... jeg ved det ikke, om han var smuk."

Finn lyttede.

"Han var ... han var dejlig."

"Det var han ... det var han," sagde han og klappede i hænderne som et barn, der er lykkelig over en historie. "Og så var han så mægtig ... ikke sandt? ... Sådan, at man *måtte* følge ham?"

"Ja," sagde fru Adelheid.

"Fader var en konge," sagde Finn.

Hendes hjerte bankede, hun lyttede med alle sanser. Hun syntes, Finn var et sted tæt ved hende og fuldbyrdede noget, der

ville lægge hende øde. Og hun kunne ikke vende sig om, ikke gå hen til ham og bede ham lade det fare.

"Jeg ville ønske, jeg havde en broder," sagde Finn.

"Føler du dig ensom?"

"Nej ... Nej, det er ikke det. Men så skulle han have riget."

6

På den tid fik Finn en ven, som han ikke havde valgt og ikke ønsket sig, men som Cordt gav ham i sin angst, fordi han tænkte, han kunne aldrig få nogen bedre.

Han hed Hans, og de havde kendt hinanden, fra de var børn. Han var et år ældre end Finn, ikke fuldt så stor, men stærkere i sin vækst og lys af hår og sind og øjne.

Hans fader var en lille mand, der sad blandt dem på kontorerne, hvor hans fader havde siddet før ham. Han og hans lille hustru havde ingen anden lykke end sønnen. Men stundom frygtede de for hans skæbne, fordi hans tanker var så stærke og gik så vidt.

For ligesom han var højere end sin fader, sådan ville han ikke nøjes med hans mål i nogen ting.

Fremfor alt ville han ikke sidde i kontorerne, men ud i verden, så stor som den var. Og fra han var lille dreng, troede han, at den var større, end de sagde det til ham.

Da nu han vokste til og blev sig sin trang og sine kræfter bevidst og kunne ingen vegne komme, gik han frimodigt til husets herre og sagde ham det, som det var.

Cordt led ham godt og ville bevare ham for sit hus, men så snart, at han ikke havde noget, der kunne friste ham. Han spurgte, hvad det da skulle blive til, og det kom ud, at Hans ville være ingeniør.

Cordt så på ham og tænkte, hans blik kunne sprænge fjelde.

Så lovede han sin hjælp og blev siddende i dybe tanker, mens Hans gik syngende ned ad trappen.

Tiden gik. Hans skred frem på sin vej, og både han selv og de andre kunne se, at han holdt fuldelig mål med sine drømme. Cordt tabte ham ikke af syne og var glad, hver gang han kom. Men fru Adelheid kunne ikke lide ham, fordi han talte så højt og trådte så hårdt i gulvet.

En aften stod Cordt hos ham i hans stue og talte med ham, som han aldrig havde talt med nogen.

"Jeg er din faders husbond, og min fader var din farfaders," sagde han. "Min søn bliver aldrig din. For du vil vinde dig jord og blive herre selv. Du ville gøre det, om så ingen havde rakt dig en hånd til hjælp. Det er sandt. Men så var du blevet bitter måske og mistroisk og smålig i brugen af din styrke. Det har jeg friet dig fra. I dag kommer jeg for at kræve gengæld."

Hans havde taget den hånd, han rakte ham, og stod forlegen uden at forstå. Og Cordt satte sig træt og sad længe uden at sige mere.

Omsider vågnede han af sine tanker og så på den unge mand, som ikke kunne tyde hans blik, men blev bevæget ved det.

"Jeg ønsker ikke, du var min søn," sagde han. "Jeg har en søn, og han er god for sig, og jeg elsker ham. Han har ikke din styrke, men han behøver den ikke heller. Hans vej var banet og skygget, fra han blev født og før. Men han kan give dig mange ting, du ikke har."

Han hørte sine egne ord, hvordan de bestandig formede sig som en undskyldning for Finn, en bøn om overbærenhed for ham. Han led under det, og Hans, som så hans vånde, følte uden at forstå, at der foregik noget stort og sørgeligt i det fornemme hus, hvor han og hans havde fået deres brød.

"Vil du prøve på, om du kan blive hans ven?"

Det ville Hans.

Cordt så på ham og målte hans styrke. Han så sig om i den lavloftede lille stue, hvor der ingen ting var uden det, der tjente Hans i hans arbejde. Han så gennem ruden, hvor tagene krydsedes, skidne og grå mod himlen ... det røg af hundrede skorstene, larmen fra gård og gade fyldte stuen, ruden var sondret og klistret sammen med papir.

Så vendte han på ny sit blik til manden, der sad i alt det små og voksede sig stærk. Og Cordt vidste, at han ikke stod her som hans velgører og hans faders herre, der åbnede ham sit rige hjem. Han stod her som en, der kunne bede og ikke mer.

"I har jo leget sammen som børn," sagde han.

Og som han havde sagt det, overmandede bevægelsen ham, fordi han huskede på, at Finn aldrig havde leget. Hans tænkte det samme, men havde jo ikke de ord, der skulle siges her, og stilheden blev stor og pinlig for dem begge.

For at han dog skulle sige noget, spurgte han, om Finn var syg.

Da forstod Cordt, at han forlængst måtte have fældet sin dom om husets blege, stille arving, at dommen ikke kunne være god.

Han rejste sig, træt af at lede efter varlige ord. Han lagde sine hænder på Hans' skuldre og så sådan på ham, at han aldrig glemte det.

"Vær David, du," sagde han. "Kom til os med din harpe. Og kom af dig selv, og kom, når vi kalder."

7

Der hændte først det, at Finn lod sit fordums værelse sætte i stand, for at han kunne være der med Hans, når han kom til ham.

Der blev ikke talt om det. For det var som en selvfølgelig sag, at ingen fremmed satte sin fod i den gamle stue. Men Cordt tænkte i det samme, at hans håb til Hans var slukt.

Somme tider var Finn glad ved ham.

Tale sammen kunne de ikke.

Hans' tanker arbejdede bestandig med planer og vanskeligheder, hvoraf den mindste syntes Finn ganske uoverkommelig, og han havde ikke fjerneste forestilling om, hvad der rørte sig i vennens hjerne. Han talte ens til alle mennesker, og hans ord var enten spørgsmål eller svar eller domme.

Så blev det Hans, der talte, og optaget af sit eget, som han var, mærkede han sjældent, at Finn faldt i drømme.

Når Finn kunne få ham til at tage fat på en eller anden beregning, sad han selv fornøjet og så på ham, mens han tumlede med tal og tegninger.

Han morede sig over hans rynkede pande, hans ivrige, utålmodige bevægelser. Og han ventede spændt, som når man sidder på væddeløbsbanen, og hvor der ellers kæmpes, det udråb, hvormed ingeniøren kastede blyanten, når opgaverne var løst.

Så skinnede Finns ansigt af fornøjelse. Han var så glad, som om det var ham, der havde vundet sejren, og han havde ingen

anelse om, hvad det var for en sejr, og hvad den var værd.

Men somme tider og mer og mer var Hans ham for virksom, for urolig.

Der var dage, hvor han gemte sig, når vennen kom. Ofte voldte hans blotte nærværelse i stuen ham ligefrem legemlig pine. Han kunne føle sig halvt bevidstløs under hans stærke blik, hans stemme, der var så stor og så glad, hans ord, der alle sammen sagde noget.

Så sad han forpint og ulykkelig, fordi det ikke var ham muligt at bede den anden gå. Og det var kun sjældent, at Hans så det. Skete det, var der ingen ende på hans kejtede ulykkelighed, og så helmede Finn jo ikke, før han fik ham overbevist om, at han tog ganske fejl.

Så underkastede Finn sig det, som den håbløst syge underkaster sig en ny kur, der bereder ham nye smerter, og som han ikke selv tror på. Og mens han led, tænkte han uafladeligt på faderen, der led mer end han, og hvem han ikke kunne hjælpe.

Bedst havde de det, når de var ude sammen.

De kørte og red, og dér var de aldrig enige, for Finn ville ride langsomt og køre rask, og Hans ville det netop omvendt. De var altid ivrige for at rette sig efter hinanden, men fik det kun godt, når det blev efter Finns ønske.

Finn ville nødig ud at gå. Men når han først kom af sted, var han glad ved det, og så skulle han al tid have Hans med. Han var sky mellem mange mennesker, og vennens nærværelse beroligede ham.

De gik bestandig i gaderne, for Finn frøs, når han kom udenfor byen. Så tog han Hans under armen og gik i trit med

ham og var stolt af ham. Han kunne godt lide at høre hans stærke stemme gennem gadelarmen, hans faste skridt, hans slag med stokken i stenbroen.

Så gav Finn sig somme tider til at tale.

Mest om sine rejser. Og han kunne sige det næsten, som han tænkte det, og som han sagde det til sin moder. Det var, som om livet og larmen, der halvvejs overdøvede hans ord, gjorde ham friere og mere tryg.

Og skønt Hans kun brød sig lidt om det, Finn havde set og fortalte om, så var der over hans ord en farve og glans, som fængslede ham.

Men når det så hændte, at der pludselig blev tyst på gaden, tav Finn straks og forskrækket. Og når de et øjeblik kom fra hinanden i vrimlen, og Hans skulle have det at vide, han var gået glip af, eller han tog et af ordene og ville have det nærmere forklaret og begrundet, så var Finn træt i det samme og stemningen borte.

Tit blev han stående, når et stykke gadeliv fangede hans blik. Han viste vennen det og satte det i tekst. Så understregede Hans hans ord med en eller anden drastisk bemærkning, som morede Finn, men bag efter gjorde ham ondt, fordi den ødelagde billedet for ham.

Om kvinder talte de aldrig.

Finn tav, fordi hans tanker var dunkle og blufærdige. Og Hans' erfaringer var ikke sådan, at han havde lyst til at tale om dem. Så havde de også begge to en instinktmæssig fornemmelse af, at de på det punkt havde mindre tilfælles end på noget andet, og at de aldrig ville komme til at krydse hinandens veje.

En eneste gang var Finn vennens gæst i hans hjem.

Det var en fuldkommen fest i de små stuer, højt oppe under taget, og Finn var glad over at være der.

Han så fornøjet på de to små gamle, som stod og sad med foldede hænder og små buk og kniks og ikke vidste, hvordan de skulle vise husets unge herre deres ærbødighed og taknemlighed. De gik ud fra som en given ting, at Finn måtte være krænket, fordi Hans havde brudt traditionen og var gået sin egen vej, og de gjorde uendelige, forblommede undskyldninger derfor.

Og gennem undskyldningerne klang deres stolthed over den stærke søn, hvem de behandlede så varligt, som kunne han gå i stykker, hvis man tog hårdt på ham ... deres frydefulde angst for den storhed, han skulle gå ind til.

Finn forstod dem og rørtes over dem. Han berømmede sin ven og spåede ham et urimeligt held og var lykkelig over de små forældres glade øjne.

Og mens han var dybt i snak med dem og morede sig over Hans, der var yderst forlegen over, at vennen skulle se den dyrkelse, han var genstand for, steg pludselig billedet af hans egne forældre frem for hans tanker som store, sorte silhuetter på den lyse baggrund.

Han blev tavs, og så tav de alle, og der var ikke rart i stuen.

Siden stod han i Hans' værelse og så gennem det åbne vindue.

Hans blik gled over de hundrede tage. Solen skinnede på skiferet og det røde tegl og tændte telefontrådene i lue. Alle vegne stak små kvistvinduer op ... med sirtses gardiner, med

gyldenlakker og geranier og pelargonier og gule fugle i hvide bure.

Et sted hang der en sirlig malet trækasse med bregner, som var ganske brune, men struttede stift, og et lille grantræ i midten. Et sted flagrede gardinet ret ud i luften og smældede som en fane. Her hoppede to spurve i tagrenden ... dér sang en fangen fugl, skingrende og sødt.

"Hvor her er smukt," sagde han.

Det syntes Hans nu ikke.

Men i det samme fik Finn øje på et vindue lidt til siden og så nær, at han syntes, han kunne række derover.

Vinduet stod åbent. Der var blomster, og der var en fugl, som hoppede fra pind til pind i sit bur, tavs og uafladelig. Bag blomsterne sad en ung pige og syede. Han kunne se hendes nakkeknude og lidt af hendes kind og høre maskinen prikke.

"Se," sagde han med dæmpet stemme.

Hans kom til og så straks bort igen.

"Det er Marie," sagde han. "Hun syr."

Der var ikke noget ondt, hverken i tonen eller i ordene. Men han sagde det så højt og så ligegyldigt, at det gjorde Finn ondt. Pigen derovre så op og smilede.

Så drog der som en sky over det hele billede med blomsterne og fuglen og de solrøde tage. Finn sukkede og gik fra vinduet.

Og da de sad sammen ved aftensbordet og havde spist, faldt der pludselig over ham en sørgmodighed, han ikke kunne tvinge.

Han så fra den ene til den anden og læste i deres ansigter, at de dæmpede deres glæde for hans skyld. Han forestillede sig,

hvordan her var, når de tre var alene, trygge og muntre i deres arbejde og deres tro på hinanden.

Og bag deres venlige ord og smil følte han medlidenheden med deres stille gæst. Men han tænkte kun på det som en medlidenhed med Cordt og på sig selv som en, der bar en brøde.

Så tog han hastigt afsked.

8

Hans og Finn kørte gennem skoven, og som det var, kom en lille vildfaren hund under hjulet og blev ilde tilredt. De sprang af vognen begge to.

Hans lå på jorden med det gispende dyr i sine hænder.

"Giv mig dit lommetørklæde," sagde han.

Han fik det ikke straks og så utålmodig op.

Finn rørte sig ikke.

Han stod bøjet over hunden og så ind i dens bristende øje med et stort, dybt og underligt blik. Han tænkte ikke på, om det var et dyr eller et menneske, om det kunne frelses, om han selv kunne gøre noget ...

"Finn."

Han hørte det ikke. Han stirrede døden ind i dens store ansigt. Porten til det mørke hus var slået op, og han stirrede og stirrede i mørket. Hans sjæl var fuld af angst og andagt. Han sansede ingen ting, så ingen ting uden livet, der sluktes for hans øjne.

Hans så målløs på ham, forfærdet over udtrykket i hans ansigt, som han ikke kunne tyde, efterhånden mere og mere oprørt.

"Giv mig dit lommetørklæde, Finn."

Finn for sammen. Han så op og rakte ham klædet.

"Jeg tænkte ikke på det," sagde han.

Hans svarede ikke. Lidt efter var hunden død, og han kastede den ind mellem træerne på en måde, så Finn kunne slået ham.

De stod til vogns og kørte tavse videre. Finn tænkte kun på det, han havde set, og anede ikke det oprør, vennen var i. Så bad han pludselig kusken holde.

"Bliv ikke vred, Hans," sagde han ... "Jeg står af ... jeg kan godt gå hjem ... jeg vil så gerne være lidt alene."

Hans sprang af vognen og gik sin vej uden farvel. Finn lagde ikke engang mærke til det. Han lod kusken lukke vognen, trykkede sig dybt op i hjørnet og kørte hjem.

Fru Adelheid kom til ham i den gamle stue og kunne ikke få ham til at tale om det, der lå ham på sinde.

Hun smilede til ham og tog hans hånd og sang for ham.

Men Finn sad tavs og borte.

– – Nogen tid efter gik vennerne en aften gennem gaderne og langs kanalen, hvor bådene lå på rad, og på den anden side et gammelt slot med døde ruder og grønne, dejlige kobbertage.

"Lad os sidde lidt her," sagde Finn.

De satte sig på kajen. Vandet løb sort og vredt dernede, bådene gyngede og slog mod hinanden og gav sig. Hans trommede med sin stok på muren.

"Er det sådan i Venedig?" spurgte han.

"Nej," sagde Finn. "Det er kønnere. Fordi man er fremmed."

Hans lo muntert, og Finn sagde ikke mere og så ned i vandet.

Så lød der pludselig et skrig.

De sprang begge to op og løb, og da de var kommet et stykke hen, så de, det var et barn, som var ved at drukne.

"Her, Finn ... hjælp mig her ..."

Hans var nede i en af bådene og tumlede med årerne. Men Finn løb videre og sprang i vandet, dér hvor barnet lå, uden et øjebliks betænkning.

Han kunne ikke svømme, og Hans måtte først bjerge ham. Så fik han med yderste besvær barnet reddet. De kom hjem til Cordts hus, og da den første forskrækkelse var overstået, og det viste sig, at Finn ikke var kommet noget til, sad de sammen i dagligstuen og talte om det.

Fru Adelheid holdt Finns hånd mellem sine og klappede den og trykkede den. Cordt gik over gulvet i stor bevægelse.

"Hvor kunne det falde dig ind?" sagde Hans. "Du kan jo ikke svømme?"

"Jeg tænkte ikke på det," sagde Finn roligt.

Cordt stod stille foran sin søn og nikkede til ham. Fru Adelheid kyssede hans pande, og hendes øjne strålede.

Hans så på dem, rød af vrede.

Han tænkte på, at Finn kunne være druknet, eller barnet eller begge to. Så huskede han på scenen i skoven med den døende hund. Han forstod ikke disse menneskers tankegang og ringeagtede den. Han så ikke på nogen og tvang med møje sin stemme rolig, da han sagde:

"Sådan har man ikke lov til at bære sig ad. Det er dumt."

"Ja," sagde Finn.

Men Cordt lagde hånden på ingeniørens skulder og så sådan på ham, at han pludselig mindedes sin egen lille, forknytte fader.

"Ja," sagde han. "Det er dumt, at Finn ikke kan svømme."

Så blev det bestemt, at Cordts søn skulle lære at svømme.

9

Fru Adelheid sad med sin bog og læste ikke.

Det var sent. Finn havde været hos hende og sagt godnat, og Cordt var ikke hjemme. Der var stille i huset og stille udenfor.

Hun havde en fornemmelse, som var hun ene i verden.

Fru Adelheid havde det ikke godt.

Den fred, som havde gjort årene, der gik, så grå og så gode, var veget fra huset. Hun kunne ikke finde sig til rette noget sted ... ikke hos Finn, ikke når hun var ene, aller mindst når Cordt var i stuen.

Hun var ikke tryg i sin kirke engang. Det hændte hende, at hun gik derfra, tungere i sind end hun var kommet. Det hændte også, at hun slet ikke turde gå derind, men vendte om, når orgelbruset strømmede hende møde i døren.

Hun sad og stirrede med de hvide hænder foldede i sit skød. Hun ville prøve, om hun kunne tænke det til bunds. Men det havde hun prøvet før og kunne det bestandig mindre.

Først var der gensynet med den gamle stue.

Det var begyndelsen, og hun måtte tænke, det var det hele, for hun kom aldrig over det. Hun kunne ikke værge sig mod minderne, der kom i flok og følge. Det blussede i hendes blod, hendes øjne duggedes, uden at hun vidste hvorfor.

Hun bar bestandig på en angst, hun ikke kunne forklare sig og ikke fri sig for. Så var det Finn, hvis blege ansigt skrækkede hende. Så var det Cordt, der gik tavs og al tid mere tavs og rugede over sine tanker.

Så kom det over hende som en fortvivlet anger, og hun så ikke, hvad hun havde forbrudt. Så gik hun i lønlig frygt for hævn, og hun vidste ingen, der ville hende ondt.

Der var dage, hvor hvert skridt, hun tog, gav dump og truende genlyd fra gamle dage. Hun syntes, hun levede i et hus, hvis vægge var fulde af hemmelige rum med gamle dokumenter, der kunne omstyrte alt det bestående, om de kom for dagen ... hun syntes, hun gik over skjulte kældere, der gemte sporene af aldrig opklarede forbrydelser.

Træt lænede fru Adelheid hovedet i sin hånd og lod hånden falde igen. Hun rejste sig halvt i stolen og gemte sit ansigt i roserne, der stod på bordet foran hende. Hun tog fat på bogen og opgav den straks.

Så kom Cordt.

Han nikkede til hende, gik så dybt ind i stuen og satte sig med en bog.

Hun så sky til ham. Hun hørte ham vende bladene og tænkte på, hvad det mon var for en bog. Hun spurgte om det. Han svarede uden at se op, og så blev der dobbelt stille.

Fru Adelheid sukkede og rejste sig for at gå til ro.

"God nat, Cordt."

Han lukkede bogen og kastede den på bordet. Hun stod stille og så hen til ham.

"Har Hans været her i dag?" spurgte han så.

Hun satte sig på sin plads igen.

Han havde rejst sig og gik over gulvet. Hun ventede og lyttede efter hans trin.

Så kunne hun ikke længere holde det ud.

"Cordt."

Han stod stille og så på hende.

"Cordt ... Finn dør, hvis Hans skal være hos ham bestandig."

"Ja," sagde han stille og sørgmodig. "Finn dør, og du dør, og jeg dør. Men Hans lever."

"Hvad har du for med ham, Cordt?"

"Har du glemt, hvad jeg vil?"

Han så på hende, og hans blik gjorde hende ond.

"Og mon din vilje også er min, Cordt?" spurgte hun.

"Nej."

Han sagde det roligt, uden vrede, men også uden betænkning.

Så sprang hun op.

"Din vilje var aldrig min ... aldrig. Du kunne overtale mig og skræmme mig og tvinge mig ... jeg mente det aldrig, Cordt, aldrig ... om også jeg sagde ja."

"Lad de døde dage hvile, Adelheid."

"Og nu ... Cordt ... nu er jeg fjernere fra dig ... nu forstår du mig mindre end nogen sinde ... der er det i mig nu, som er tusindfold stærkere, end hvad der skilte os den gang."

Cordt så på hende med storm i sine stærke øjne.

"Det er der også i mig, Adelheid."

Han stod foran hende, så høj han var. Hun syntes, han var større end ellers, og hans ansigt så forunderligt ungt.

"Der er Finn," sagde han.

Fru Adelheid satte sig i sin stol, fordi hun ikke kunne stå.

"Du taler, som var han din søn og ikke min," sagde hun.

Hun havde ikke øjnene fra hans ansigt. Hun kunne ikke blive den tanke kvit, så ung han så ud. Hans hår var uden et gråt

stænk, hans gang var fri og rank som i gamle dage, hans øjne brændte i samme styrke og samme tro.

Hun bøjede sig forover og stirrede og spejdede. Hun måtte vel kunne finde sårene, sorgen havde slået ham, mærkerne, alderen havde sat.

Cordt så ikke på hende. Han stod med hænderne foldede om sin nakke og underligt fjerne øjne.

"Du sagde det, Adelheid … det er, som du sagde det … der er det nu, som er tusindfold større, end hvad der den gang skilte os. Det tror vi mennesker al tid, når ulykken kommer, at nu kommer der ikke mere … nu må det være forbi. Og så er der ingen forskel på barnet med dets tabte dukke og manden med hans døde kærlighed … ingen uden tiden, som kommer og går, kommer og går, slukker et lys og tænder et bål og slukker bålet også."

Han lod armene falde og stod lidt tavs.

"Adelheid …"

Han sagde ikke mere. Han så om i stuen og på hende, som om han vågnede af sine tanker. Så gik han til vinduet og så over torvet, hvor lygterne sluktes.

Fru Adelheid stirrede med store, stive øjne der hen, hvor han stod.

Hun havde ikke set ham i mange år … hvor havde hun været i de år … hvad havde hun taget sig til?

Så havde hun set ham igen, fjernt og dunkelt først, som mindet om en kamp, en kval, den dag hun stod på ny i den gamle stue. Han var kommet nærmere … den gang han varede hende for Finns skyld. Og skridt for skridt var han gået til

hende gennem Finn … gennem hans angst og hans kærlighed, gennem hvert hans ord, bestandig nærmere og mægtigere.

Hun greb så fast om stolens arme, at hendes knoer blev hvide.

Nu var det der … nu peb dørene til de skjulte kældere på deres rustne hængsler, og forbrydelsen kom for en dag … nu åbnede sig de hemmelige rum i væggene, og de gamle dokumenter vidnede for den, som retten havde …

Nu var der ikke længer noget mellem hende og ham, og der var ingen ting uden ham og hende. Han stod hos hende … hun kunne nå ham med sine hænder. Hun havde ingen søn og ingen gud. Hans ord fo'r over hende som en storm, hans øjne så på hende …

Hun ville rejse sig og flygte, men kunne ikke. Det kom over hende som en svimmelhed, og jorden veg bort under hendes fødder.

Der var stemmer, som sagde hende, at det var jo en såre gammel og glemt historie … et sagn, som lå forvaret i husets arkiv til underholdning og belæring for kommende tider, der muligvis ville dømme anderledes end han, som havde skrevet sagnet ned.

Der var andre, spottende og hoverende stemmer, som hviskede til hende, at det hele var indbildning og ingen ting … at Finn var hendes og ikke hans, at al hans tro og al hans styrke ville brydes som glar mod denne blege, stille dreng, som elskede sin moder.

Der var sang af salmer og orgelbrus og mægtige ord om synd og nåde og Kristi himmelske herlighed. Kirkehvælvets kølige

luft strøg over hendes brændende pande ... alle klokker ringede, som for en sjæl i nød.

Hun hørte det alt sammen, og det forsvandt som lyd i luften.

Og alle stemmerne løb sammen for hendes forvirrede tanke.

Det blev til en aften i gamle dage ... en aften i lys og fest. Hun så de mennesker fra den tid ... hun hørte sin egen stemme ...

Så sluktes det pludselig i den gamle stues store stilhed.

Lysene brændte på kaminen ... hun sad og stirrede i den røde ild. Nu talte Cordt ... Cordt i gamle dage ...

"Jeg vil sætte liv og lykke ind på at vinde dig. Jeg vil tale med dig og tigge dig og slå dig. Jeg vil tage dig i mine arme og lukke min dør for dig og løbe efter dig og forlade dig. Og hvis jeg ikke vinder dig, vil jeg forkaste dig."

Hun sprang op og tog sig til hovedet med begge sine hænder.

"Cordt ... Cordt ..."

Han vendte sig om og så ind i hendes hvide ansigt.

Hun løftede ansigtet op imod ham og spejdede og stirrede efter sit billede i hans øjne ... en tanke blot fra gamle dage ... et minde ...

Det var der ikke. For ham var der ingen ting i verden uden det, der var hans lykke og hans angst og hans kamp ... nu som i gamle dage ...

Og det var ikke længer hende.

"Adelheid ... er du syg?"

"Nej ... nej ..."

Hun lo højt. Cordt tog hendes hænder og ledte hende til en stol. Hun lod ham gøre, som han ville, og så bestandig op i hans ansigt.

Så stødte hun ham pludselig fra sig.

Hun smilede og rystede på hovedet af sine tossestreger. Hun rejste sig op og gik rundt i stuen. Hun sagde, hun havde det godt, bad ham gå … bare gå.

Og Cordt gik.

Hun stirrede på døren, der lukkede sig efter ham, som havde hun set ham for sidste gang. Så vendte hun sig om og kom til at se ind i et spejl, der viste hele hendes skikkelse.

Langsomt gik hun hen til spejlet, satte sig foran det med hovedet i sine hænder og stirrede ind i sit eget ansigt.

Klokken slog et og to fra kirketårnene, og hun hørte det ikke. Så var der nogen, der råbte højt op nede på torvet. Hun rejste sig, tog et lys og gik ud af stuen.

Hun gik gennem lange gange og op ad trapper, sagte og forsigtig, som var hun en tyv. Ved Cordts dør lyttede hun og ved Finns. Så stod hun uden for den gamle stue. Hun lyttede … der var ikke en lyd. Hun åbnede døren på klem og så, at der var mørkt.

Rask gik hun ind og lige hen til det hemmelige rum i væggen. Hun åbnede det og tog det gule dokument i sine rystende hænder.

Så stirrede hun på Cordts og sit eget navn, der var skrevet sidst og slettet ud igen.

10

Finn stod ved vinduet i Cordts stue med hovedet lænet mod karmen og så ned i gården, hvor portnerens børn legede.

Han var kommet, som han plejede, for at sige godmorgen, og Cordt havde bedt ham vente, mens han gjorde et brev færdig. Det var allerede en stund, siden brevet var lukket, men Finn havde ikke lagt mærke til det. Han så på legen dernede og bøjede sig frem for at se bedre.

Så blev børnene kaldt ind. Han lagde atter hovedet mod karmen og så op i den grå himmel. Han tænkte på Hans, der i morges var rejst til Paris og skulle blive to år borte.

Cordt sad tavs. Fra sin plads kunne han se hans profil ... panden, der var så hvid, øjelågene, der løftede sig så tungt, munden, der var så træt og så vigende.

"Finn."

Finn fo'r sammen og vendte sig om.

"Fik du så Hans af sted?"

"Ja."

Finn satte sig ved vinduet, hvor han stod, med hænderne på sine ben og ludende hoved. Han viklede gardinsnoren om sine fingre og viklede den af igen.

"Mon du vil savne Hans?"

"Å ... ja."

"Det vil jeg," sagde Cordt. "Hans er det nye, som det er kønnest ... helten i den moderne poesi ... ingeniøren, du ved, som de aldrig kan spille på teatret, uden at han bliver flov ... fordi han aldrig agerer. Han er stærk og tør bruge sine kræfter.

Os synes han ofte ikke fin nok, og han har svært ved at indrømme os, hvad vort er. Han har ingen aner … han er stamfaderen … han stifter dynasti."

"Ja," sagde Finn.

De sad tavse en stund.

Der var ingen tvivl i Cordt. Han vidste, hvad han ville og ville det. Han ledte ikke efter venlige ord, men efter stærke. Finn vidste det også. Han sad som en synder, der venter sin dom og var taknemmelig for hvert minut, det trak ud.

Så kom de til at se hinanden ind i øjnene.

De målte hinandens styrke. Og Finn var stærk i sin håbløshed som Cordt i det håb, han ikke kunne slippe, fordi han ikke havde noget andet.

"Ved du, at du er født kunstner, Finn?"

Finn smilede sørgmodigt og rystede på hovedet.

"Du er det," sagde Cordt. "Der er ikke tvivl om det. Da du var på din rejse … der var slet ingen ting i dine breve uden glæde over billederne, du så. Den hele rejse var en gang gennem et kongeligt galleri. På søen, på gaden, i bjergene … alle vegne rammede du livet ind og hængte det op på din væg og satte dig til at se på det."

"Gjorde jeg?"

"Hvis ikke du var født på slottet, ville du være redningsløst fortabt. Så blev du maler … nej … forfatter."

"Var det da så slemt?"

"Hvad betyder litteraturen for os moderne mennesker?" sagde Cordt. "Hvor leder den os? Hvor former den vort liv? Om de gamle digtere havde levet nu, var de blevet købmænd vist, eller elektrikere. Eller nordpolsfarere."

"Se dig en gang om, Finn ... de bøger, vi læser, de billeder, vi ser, stykkerne, de spiller ... er det ikke alt sammen som et orkester, der musicerer en times tid, mens folk promenerer i anlægget? Trætte folk, som gerne vil høre en smule musik, inden de går i seng. Orkestret spiller sine melodier og får sin betaling og sin applaus, og vi interesserer os for, at det er godt og anstændigt besat ... men ..."

"*Digteren*, Finn ..."

"Så lyder der et enligt horn over højene. Vi slipper ploven og lytter og ser op, fordi tonerne synes os så sælsomme og så stærke, og vi har aldrig hørt dem før og kender dem så godt. Så skinner vore øjne. Og sorgen, der krummede vor ryg, og glæden, der holdt os oppe, og håbet, vi havde ... det får alt sammen pludselig farve og glans. Og vi går derhen, hvor hornet kalder ... over højene ... til nye, grønne enge, hvor der er bedre at bo."

"Fader ..."

Finn løftede hovedet, men kunne så ikke finde form for det, han ville sige.

"Tror du ikke, digteren må være en *mand* ... en mand, som de andre, med mod i brystet og sværd ved lænd. Så går han frem og synger dem til kamp og til bryllup, til dans og til død. Han er part i sagen, forrest i skaren."

"Digterne sad også i fruerstuen og sang," sagde Finn.

Cordt nikkede.

"Det gjorde de *også*," sagde han. "Men de, vi har nu, gør ikke andet. Der vil al tid være spillemænd, så længe der er ledige kvinder, og kvinder med to mænd, og krig og konger. Så længe

stjernerne vandrer så fjernt på himlen, og børnene ikke kan fange den fugl, der flyver i busken."

"Men lad det fare, Finn. Lad det fare. Se blot på dem, der sidder i orkestret i dag ... ville du sidde hos dem? Det er de syge, som synger om deres sygdom. En er syg af elskov og en af liderlighed og en af drik. En messer sin tro på velin [Note 1)], en sælger sin tvivl i godtkøbsudgaver. Den enes bristende vilje dirrer i dårende vers ... den anden beruser sin blege fantasi i blod og rædsler fra gamle dage. Tror du, en fri mand frivilligt vælger sin plads blandt de artister?"

Finn så op med sine stille øjne.

"Hvem er en fri mand, fader ... er du det?"

Cordt lagde sine hænder på hans skuldre og bøjede sig ned over ham og så på ham.

"Det er du, Finn ... du er en fri mand ... hvis du vil være det."

"Fader ..."

Finn strakte hænderne frem som et barn, der beder for sig. Men Cordt så ufravendt på ham. Og så stærkt og strålende var hans blik, at Finn ville vige det, men kunne ikke, ville sige noget, men tav.

Så gik Cordt gennem stuen ... op og ned, med store, rolige skridt og talte og tav og slap ikke sin søn et nu af sine stærke hænder.

Hans ord greb Finn og løftede ham op, hvor der var stort og dejligt og bitterlig koldt, syntes han, lod ham så atter falde, til han sad i sin egen stille, dunkle vrå, og greb ham på ny og bar ham.

Men når han tav, var det Finn, som hørte han fra skyerne en fanfare, der meldte, at nu kom der andre ord, større endnu og

strengere, mere kærlige, bestandig tungere at bære.

"Du har ret, Finn ... Jeg er ingen fri mand, var det heller aldrig. Jeg er bundet i traditionen, som byggede mit hus og bar min slægt, og da jeg ikke kunne bære traditionen, brast det for mig. Men derfor blev jeg ikke fri."

"Det var tunge dage, Finn. Jeg kunne jo ikke forstå det og kæmpede til det sidste. Jeg var jo ung og stærk, og jeg elskede. Du holder af den gamle stue ... du kan høre sagnene synge deroppe, deres stærke, vemodige sang ... Husk, Finn, jeg er en af dem, om hvem sagnet er lagt. Jeg har levet i den gamle stues løndom ... jeg har stået, i min stolte, rolige ret ... deroppe, hvor stuen stod, aldrig set af nogen uden af den, som var husets herre og hans hustru ... bestandig fjern og lukket og gemt i sin hundredårige vælde ... bestandig åben for dem, der havde den."

"Jeg gik derfra som en slagen mand. Men jeg kunne ikke sætte mig hen og sørge, for jeg havde dig, Finn. Du var kun et lille barn den gang, så jeg kunne ikke vide, hvor dine veje ville gå. Kun det vidste jeg, at du aldrig skulle sidde med din hustru deroppe, hvor menneskene blev så små, når de satte sig i de store stole, og hvor der var så smukt og så trygt. Jeg var den sidste. Med mig var den gamle stues saga ude."

"Så måtte jeg prøve, om jeg kunne finde vej i den verden, jeg ikke forstod. Jeg måtte gennem alt det, der var mig så inderlig imod, og som havde dræbt min lykke, for mig selv havde jeg intet at vinde; jeg var en bunden mand og en såret. Men jeg havde jo dig, Finn."

"Og jeg måtte vide, om de byggede dygtigt og redeligt et sted bag al den dans og flirt og musik, jeg så for mine øjne. Eller om der ikke var andet, end hvad mine øjne så, og jeg gjorde bedst i

at bære mit barn ud i bjergene og lade de vilde dyr sønderrive det."

"Jeg var ene om det. Din moder gik ind i et gammelt hus ved siden af det gamle hus, hvor hendes lykke ikke kunne gro. Der fandt hun fred. Men jeg trængte ikke til noget asyl. Jeg var, hvor jeg hørte hjemme ... jeg ville blot se det sted, hvor du og dine børn skal blomstre."

"Jeg sparede ikke mig selv, Finn. Ærligt søgte jeg i syd og nord, i øst og vest. Jeg tog deres bøger ... de lette, der brast som sæbebobler i mine hænder, og de stærke, min tanke måtte kæmpe for at fatte. Der er ingen af deres grønne drømme, den som ikke har været hos mig i mit kammer, der er ingen af deres blanke klinger, der ikke har lynet for mine øjne."

"Jeg lod mig ikke blinde af min egen bitterhed, ikke narre af stikord, ikke skræmme af skældsord. Jeg gik, så langt jeg kunne se vej ... længere, Finn. Jeg spejdede yderst ude, hvor de, der mente som jeg, ikke så andet end rædsel og vanvid."

"Og Finn ... jeg ved ikke ..."

"Måske var det din moders Gud, som hjalp mig ... måske min stamfader, som selv havde sejlet havnen ind og rejst vort hus på ny jord for lange, gode tider. Måske det var din lille hånd, der lå så trygt i min, når du kom til mig i hine bange, ensomme dage og sagde godmorgen og godnat."

"Jeg ved det ikke. Det var sagtens min kærlighed til dig, der løftede mig op over mig selv. Jeg kom så højt på bjerget, som et menneske kan komme. Det lå under mig som en sky alt sammen ... længsel og lykke og dagligt brød og daglig vånde. Jeg kunne ikke se dalen, hvor mit hus var bygt. Men op af skyen, over bjerget så jeg vejen, hvor vi trænges og strides, slægt efter

slægt, bestandig fremad mod målet, som vi ikke kan se, men som er der, fordi vejen er der."

"Og jeg så land … dit og dine børns forjættede land … fra bjerget, hvor jeg stod. Et land, jeg ikke kender … et underligt land for mine øjne … mennesker med anden skik og anden tro, anden elskov og anden ære."

"Jeg så det gennem stormen, som slog den gamle stues dør op på vid væg … det var en sælsom tid, Finn … den stærkeste i mit liv og den lykkeligste."

Cordt stod ved vinduet med armene foldede over sit bryst. Han så på sin søn og smilede sørgmodigt. Finn sad stille, med hovedet lagt tilbage i stolen og øjnene lukkede.

"Så rustede jeg dig til rejsen, Finn."

"Jeg viste dig ikke den ene vej og den anden, for jeg var en bunden mand og kunne ikke gå med dig. Jeg gav dig bøger og lærere, som åbnede dig alle verdens porte. Jeg lod dig spejde i tågen, hvor du ville ride. Jeg frygtede intet, fordi jeg intet ønskede for mig selv, og fordi jeg havde set gennem tågen."

"Du voksede til, og jeg så, at du blev god og klog. Så satte jeg mig ned og ventede og længtes mod den dag, jeg skulle vinke til dig fra balkonen på mit gamle hus, når du drog ud for at vinde dig nyt land."

"Jeg havde ret til at vente den dag."

"Å … jeg har set dem, staklerne, de sultne og de sårede, som stormede blinde mod det ny, de ikke kendte, fordi det umuligt kunne være værre end det gamle. De, der råbte på nye love, fordi de havde krænket de gamle … de var jaget af deres hytter og sad på udvandrerskibets dæk med deres bylt og deres usikre håb om en bedre skæbne i den nye verden."

"Men du ..."

"Du havde ingen uret gjort og ingen at hævne. Fri som en kongesøn red du over broen med dit følge og red gennem verden og plantede dit banner, hvor du gad bo. Født af din moders udvé ... i din faders hus, hvis mure er tykke som et slots ... med den gamle stues stærke luft i dine lunger og uden dens åg på din nakke ... en rig og pletfri adelsmand, som frivilligt stillede sig i revolutionens rækker."

Han tav. Hans skridt lød tungt gennem stilheden.

"Er du hos mig, Finn?"

"Ja, fader."

"Kom."

Finn rejste sig. Cordt lagde armen om hans skulder, og de gik sammen gennem stuen.

"Så mange var mine drømme, Finn. Og sådan var den tro, jeg vandt mig, fordi min egen lykke brast, og jeg havde dig. Jeg var blevet en gammel mand, men min ånd var ikke sløvet. Jeg havde lidt skibbrud, men jeg var ikke bange for havet. Jeg troede på livet ... på Gud, om du vil."

De gik dårligt sammen, og Cordt tog sin arm til sig. Finn sad atter i sin stol og lyttede. Cordt gik.

"Så kom de dage, du kender ... de dage, som er nu."

"Du vokste dig til den stille mand, du er. Tungt så dine øjne ud i livet, sky veg du tilbage, hvor du så, der stod ild og røg af jorden."

"Du holdt dit skjold blankt, men det er kun en ringe kunst, når man ikke kæmper. Du var aldrig på de veje, hvor man ikke vil ses ... det er sandt. Men du gik ikke uden for din dør, Finn ...

aldrig. Der var ingen brand i dit blod, ingen ønsker i din tanke. Du var træt, Finn ... kun træt."

"Jeg blev bange for dig."

"Du var i årene, der gik, blevet mere for mig end min søn. Du var ikke blot kød af mit kød og ben af mine ben ... du var et led i menneske-kæden, som går gennem tiderne, bestandig fremad. Din hånd var i min, men dit liv var dyrere end mit. For du skulle drage større læs og drage det ind på nye veje."

"Husk, jeg havde været på bjerget, Finn, og set gennem tågen. Det var mer end spørgsmålet om en arv, mer end slægtsstolthed og slægtstroskab. Du og jeg stod sammen i en større sag. Og jeg sad med kortet foran mig og fulgte slagets gang ... som en gammel soldat, der ikke længere selv kan være med, men har sin søn og sin fane og sin kejser i ilden."

"Husk så, hvordan jeg var nået derhen, hvor jeg var. Husk, hvad jeg havde tabt, hvad jeg havde sluppet, hvor fuldkommen jeg havde opgivet mit eget for dig. Jeg havde dig, Finn ... havde jeg andet?"

"Da så jeg blev bange for dig, greb jeg i min vidunderlige rigdom og gav dig af fulde hænder. Jeg fortalte dig den gamle stues sagn og tænkte, det skulle kalde dig i våben, som trompetens klang over lejren. Jeg åbenbarede dig din faders og din moders skæbne, for at du skulle se, hvor mennesker kæmper for lykken. Jeg sendte dig ud i verden, hvor der leves større og stærkere end herhjemme, for at livet skulle gøre dig til mand."

"Men aldrig ... aldrig lagde jeg tvang på dig. Aldrig gjorde jeg mig til dit forsyn."

"Og du bladede billedbogen igennem og kom hjem, blegere end før og mere træt. Den gamle stue blev dig blot et dejligt digt, der sang dig dybere i drømme. Der oppe ... hvor slægtens stærke mænd mødtes med deres kvinder, når solen gik ned over dagens dont, og talte frydefuldt og alvorligt, som deres hjerter drev dem til ... der sidder du, alene, dagen lang, med dine løse hænder."

Så lagde han sine hænder fast på Finns skuldre. Og Finn så op med våde øjne og skælvende mund.

"I dag, Finn, har jeg givet dig din arv. Fra i dag af er du myndig for mig. Du var sådan, at man ikke kunne tvinge dig ... og der var jo heller ingen, der ville det. Og man kunne ikke være vred på dig ... du var den samme ... det var det samme ... al tid. I dag er det forbi, gå ud, og køb dig et hus, og tag dig en hustru, og få børn med hende. Og husk, at var der nogen i slægten, der faldt, så var der ingen, der svigtede."

"Fader ... jeg forstår dig ... men jeg kan ikke gøre det, du vil."

Cordt trådte et skridt tilbage og slog sit svære hår fra panden ved et kast med hovedet.

"I blege folk *forstår* al ting, fordi ingen tro blinder jeres øjne; I er så kærlige og kloge, mener I. I dømmer mildt, I dømmer ikke, I ved, at sandheden er intet sted og alle vegne. I har rede på hver en dårlig tanke, I har haft ... for al tid sidder I og stirrer på jeres egen navle ... Og så lader I morderen løbe og tyven gå. Gud hjælpe jer fattige stakler. Den dummeste, den mest uvidende dervish er klogere og kærligere end I."

Finn ville sige noget, men Cordt slog afværgende med hånden.

"Man *skal* ikke forstå al ting. Man skal vælge og dømme og forkaste. Gør man ikke det, er der ingen lykke verden og ingen troskab og ingen fred. Og kan man ikke hade, kan man heller ikke elske."

Han gik til vinduet og så ud. Og som han stod der, var Finn hos ham og greb efter hans hånd og så bønligt på ham.

"Jeg kan ikke det, du vil," sagde han.

Men Cordt tog sin hånd til sig og gik bort fra ham.

"Det har du ikke lov at sige til mig, Finn. Jeg vil ikke høre det. For det, jeg vil, er kun, at du skal leve. Tag arven, jeg har givet dig, og brug den, som du kan. En gang skal du stå til regnskab for din søn, som jeg i dag for dig."

Finn smilede sørgmodigt.

"Jeg får aldrig nogen søn," sagde han stille.

Cordt havde ikke hørt, hvad han sagde. Han kæmpede med en erindring ... strøg sig med hånden over ansigtet og stirrede hen for sig. Han så fru Adelheid ... den aften i den gamle stue, da hun havde sagt det, som Finn sagde det nu ... de samme, håbløse, magtesløse ord: jeg kan ikke det, du vil.

Han satte sig og sank sammen i stolen.

Al de gamle dages fortvivlelse kom over ham som en uhyre træthed. Han kæmpede mod det, der var stærkere end han. Han havde ingen ting at stille mod dette evige, håbløse: jeg kan ikke det, du vil.

Så sprang han op og stod foran Finn med flammende øjne.

"Er det din moder, som lammer din vilje, så fly hende, had hende, stød hende fra dig ..."

"Fader ... Fader ..."

"*Had* hende, siger jeg. Hun var befængt med pesten fra sin ungdom. Hun forstod al ting … som du. For hende var der intet småt og stort, intet nær og fjern. Hendes vilje var veg, som din. Hun vidste, hvor herligheden var, om hun kunne række den, men hun kunne ikke. Hun hørte tiden til, og tiden tog hende. Hun var alle dage syg … syg til fortabelse."

Han gik over gulvet og sagde ikke mere.

De var så blege begge to og længtes begge efter at blive ene. De havde ikke mere at sige hinanden.

Og Finn var ikke vred på sin moders vegne. Han tænkte kun på det ene, at han ikke kunne gøre det, Cordt ville, og ikke kunne mildne hans sorg … ikke sige ham en gang, at han elskede ham. Og så længtes han efter at sidde stille … i den gamle stue … hos sin moder, som var så smuk, og mod hvem han ikke havde begået nogen brøde.

"Er du vred på mig, fader?"

Cordt så fast og længe på ham.

"Ja," sagde han så.

Men da Finn var gået, sad han med ansigtet gemt i sine hænder og græd.

II

Cordt kom, i overtøj, og gik hastigt gennem stuen.

Fru Adelheid sad og skrev. Hun så op, da han kom, og skrev så videre.

"Hvor er Finn?"

"Deroppe vel ... i sin stue," svarede hun uden at se på ham.

Han stod ved vinduet en stund. Så kastede han sig i en stol og rejste sig igen og stod ved bordet, hvor hun sad.

"Har du været hos ham i dag?"

"Nej."

Hun lukkede mappen og drejede sin stol sådan, at hendes ansigt i skygge.

"Finn er for meget ene," sagde hun så.

"Ja."

Han nikkede og sagde Ja igen, stod så med bøjet hoved i dybe tanker.

"Her er så stille," sagde fru Adelheid. "Du er ikke glad, og Finn mærker det. Og Hans er borte ..."

"Ja ... ja ..."

Hun foldede armene over sit bryst og sad tavs og så på spidsen af sin fod.

"Adelheid ..."

Cordt rettede sig.

"Vi vil fylde huset med fest," sagde han. "Vi tager ud ... i morgen den dag ... du og Finn og jeg ... til gamle venner og ny. Her skal være munter ungdom og skønne kvinder og kloge mænd ... lys og musik."

Hun så op på ham. Han smilede og lagde hånden på hendes skulder.

"Ja," sagde hun.

Cordt talte lidt om det og gik så hastigt bort.

Fru Adelheid blev siddende længe. Det skumrede i stuen. Lygterne foran porten blev tændt, og deres flakkende skær dansede på loftet. Ilden i kaminen ulmede under asken. Der hvor hun sad, faldt intet lys; hendes hvide kjole skinnede svagt gennem mulmet.

Hun tænkte på Cordts smil ... han havde sagt det til hende, som han ville bede en af dem på kontoret gøre sig umage i en vanskelig sag.

Hun tænkte på Finn, der så på hende med så underlige øjne, som havde han ikke sin moder mer, hvor han havde hende før, og kunne ikke forstå det.

Hun tænkte på sig selv. Hun følte sig som et træ i høst, når bladene falder ... der aldrig har tænkt på, at det var grønt og smukt, før nu, det ser sin herlighed flagre for vinden.

Og dag for dag og hver time på dagen byggede hun det om ... alt sammen ... sådan som det kunne have været.

Hun rejste den gamle stues tempel igen og lukkede døren med syv segl. Hun skruede tiden tilbage og sad med sin lille dreng på skødet og kunne slet ikke finde sig i, at gamle Marie skulle klæde ham af og synge ham i søvn. Hun skruede tiden frem og fejrede den dag, da Finn førte sin hustru ind i husets lønkammer og sagde hende det alt sammen, så kønt og højtideligt det var, og skrev sit navn og hendes på det gule dokument.

Fru Adelheid smilede sørgmodigt.

Hun syntes, hun var som han, der havde sat himmelkuglen der op i den gamle stue … han, hvis forstand sluktes, og som sad og legede med stjernerne, til han døde.

Men al tid gik hendes tanker de samme veje, mens mørket faldt bestandig tættere om Cordts hus.

Mon nu det ville hjælpe, når huset stod i lys og fest? Eller mon mørket ville ruge i alle dunkle kroge og vælde frem, når festen var endt, og gemme for al tid de tre, som gik i huset, hver for sig, i angst og alene?

Hun vidste det ikke. Men hun tænkte al tid på det. Og der var ingen storm i hendes håb og hendes angst og hendes anger.

Fru Adelheid var stille nu, bestandig.

12

Så stod det fornemme hus på torvet i fest.

Hestene stampede i porten, og tjenerne løb ad tæppelagte trapper.

De store sale strømmede i lys og blomster, musikken klang, og dansen gik over gulvet.

Det var en rigdom og glans, større endnu end i gamle dage, for nu var husets herre vært som ingen sinde før. Aldrig kunne han få det smukt nok, aldrig overdådigt nok. Han tog sig selv af alt, var alle vegne og gik blandt sine gæster, så de kunne se, at han var lykkelig over dem.

Der gik sagn i staden om festerne i Cordts hus. Og hvad der var af rigdom og skønhed, af adel og ånd, kom, når han bad, og kom med tak og dvælede gerne.

Tæt samlede mændene sig om husets frue, der var smuk i sin hvide kjole, med sit hvide hår.

De, der havde bragt hende deres hyldest i gamle dage, løftede deres grå hoveder, når hun gik dem forbi, og fulgte hendes høje skikkelse med et glimt i øjet af ilden fra deres ungdom. Og de, der var unge nu, undredes, når de hørte af de gamle, at hun havde været tusindfold smukkere. Eller ikke smukkere måske. Men sådan, at hver mand, på hvem hendes øje faldt, var hendes i det samme, og hvert blik, hun gav, blev gemt gennem årene.

Nu var hun fjernere i sit smil. Hendes blik var dybere, men det var, som så det ikke. Hendes røde mund lovede ikke lykke som den gang. Enhver ville tænke, at det var en lykke at vinde hende. Men ingen ville tro det muligt.

Og mens de sådan så hende i skæret fra deres ungdom, tænkte de, hvad mon der var hændt hende i årene, som randt, og hvorfor huset havde været stængt så længe, og hvorfor det nu så pludselig havde åbnet sin dør på vid væg for den verden, der holder fest hver dag.

Men deres tanker blev aldrig til skyggen af en bagtalelse,

De bad hende synge. Og mens hun sad ved instrumentet og så gennem salen med sine store, underlige øjne, mindedes husets gamle venner hendes ungdoms hede sange, der havde bragt deres blod i brus, som hun jublede og græd i dem af længsel og elskov.

Men da så hun sang, lyttede de unge, betaget af en stemme, der var så rank og så ren og så forunderlig stille.

"Det strideste vand, jeg i verden så,
– Gud trøste mig i min kvide –
det strømmer dybt under klipper grå,
hvorfra det kommer, hvorhen det må,
kun de, der voldte det, vide.

Ret aldrig bar det en blomst på rand
og aldrig skib over voven.
Og aldrig fløj der en fugl fra strand,
og aldrig spejled det sorte vand
en himlens stjerne fra oven.

Det vand, det vælder fra øjets glar,
– Gud hjælpe mig i min våde –
hos dem, der dugen i sønder skar,
hos dem, der lykken af gårde bar,
og kunne det aldrig råde."

Der var stille lidt, da hun tav. Så flokkedes de om hende i beundring og bøn om mer, der aldrig ville tage nogen ende.

Fru Adelheid rejste sig. Hun talte og smilede og takkede. Men hendes blik fløj langt over alle disse mennesker, der ikke betød noget for hende, til Cordt, som stod fjernest i salen og talte med nogen og så hende ikke og havde ikke hørt hende.

Men Finn havde hørt hende. Og Finn havde set hendes store, ydmygt klagende blik.

Han slap hende ikke af øje, og underlige tanker jog i hans hoved. Nu forstod han, hvad der var hændt i dette hus. Han vidste, hvorfor fru Adelheid var kommet så sjældent til ham i den gamle stue den sidste tid. Hvorfor hun havde siddet så tavs i fjerne tanker … hvorfor hendes blik havde været så usikkert og bange, hendes ord så vigende, hendes hånd så løs i hans.

Og han syntes, det sidste bånd var bristet, der bandt ham til mennesker.

Han havde mistet sin moder, nu da han trængte hårdest til hende. Når hun kom til ham nu, var det Cordt, hun søgte. Hvis han nu kom til hende og lagde sig ned foran hende med kinden på hendes hånd, som han havde gjort så tit, ville hun rejse ham op og bede ham gå ud i verden og leve.

Han havde en fornemmelse, som var han forrådt, men græd i det samme med hende i sit hjerte. Han så på sin fader og tænkte, hvor han var meget mere mand, end hun anede i sin

sene, fattige anger. Han så på sin moder og følte en besynderlig, kærlig ringeagt for hende … sådan som mænd føler for en kvinde, der tigger dem om det, som er tusindfold ringere, end hvad hun havde en gang og forsmåede.

Så måtte han ind i vrimlen af mennesker, der bød ham sine smil og bad om hans.

Og så stærk var fornemmelsen af ensomhed i ham, at han gik villigt blandt husets gæster, mere munter end ellers og mere talende.

Han ville gå i disse lyse sale så gerne som noget andet sted, fordi han intet sted mere havde hjemme. Han kunne lige så godt veksle ord med disse festklædte herrer og damer, siden han dog måtte tale, og siden han ikke mere kunne sige til nogen, hvad der rørte sig i ham, og ingen mere kunne sige til ham det, han gad høre.

Kvinderne flokkedes om ham, som mændene om fru Adelheid. De vandt en ring af hvide arme og blanke øjne om husets unge arving, der var så bleg og så smuk og sådan, at kvinder længtes mod det, han ikke bar til skue. De mødte ham med smukke, smidige ord og smilede til dem, og han hørte ikke ordene og brød gennem ringen uden møje og uden suk.

Mændene bød ham deres venskab, og han lagde sin hånd i deres og talte med dem og gik bort uden at mindes deres ansigt. Cordt fandt ham i hver en krog, hvor han gemte sig et øjeblik uden at ville det eller bryde sig derom, og drog ham smilende og drillende og spøgende ind i kredsen. Og han smilede til sin fader og gik med ham og var bestandig alene.

Han så sig selv og kun sig selv. Hver tanke, der tændtes i ham, greb han og drøftede den, som var den tænkt af en anden.

Hver stemning, der bølgede i hans sjæl, beskuede han, som læste han den i en bog.

Han gik højt på tinder, hvor mennesker ikke kan leve … hvorfra man styrter sig ned en dag, eller hvor man omkommer i den klare kulde. For der er ingen lyd der oppe og ingen luft, ingen dag og ingen veje. Kun lys og lys bestandig.

Men når det hændte, at Cordts blik traf ham, uden at han skulle vide det, sluktes pludselig ensomheden i hans sjæl.

Så vidste han, hvem han var, og hvor han var, og livets pine nagede hans sjæl. For han læste bestandig det evige, håbløse, kærlige spørgsmål i faderens øje. Han blev sig bevidst, hvad han havde glemt, at huset stod i fest for hans skyld og hans skyld alene. Hver tone, der klang, hver rose, der blussede, hver dejlig kvinde, der gik over gulvet … de var alle sammen hans faders tjenere, der kom til ham med bud på bud, at livets gæstebud var rettet an, om dog han ville sætte sig til bords og tømme sit gyldne bæger.

Bedrøvet tænkte han da på sin skønne, stille moder, der var gået fra ham, ud i livet, som ikke kom ham ved. Det havde været godt, om de kunne sidde sammen nu og tie og tale, mens fontænen rislede på torvet, og de sælsomme ting i den gamle stue hviskede deres stærke, sælsomme sagn.

Det havde været godt for ham. Og godt for hende, syntes han. Og bedst måske for Cordt, som ikke så hende.

Hans tanker samledes i kærlighed til Cordt, som stred sig død i sin håbløse kamp. Han syntes. Faderen var en helt i krigen, og ønskede, han var hans ringeste svend, der kunne spænde brynjen om ham og bade hans sår og sidde hos ham med lutten, når han skulle sove.

Men festen gik sin gang, og det blev sent, før porten lukkedes efter den sidste vogn.

Tungt faldt den i og hårdt, som slog den vredt på gæsternes hæle. Længe gungrede den på sine hængsler og rystede sine kæder, som tænkte den på aldrig at åbne sig mer, men lukke verden evigt ude fra dette gamle hus, hvor intet lys kunne jage det voksende mulm, ingen munter fanfare overdøve de hæse røster, der truede i krogene.

Så sad de sammen en stund endnu, de tre, som havde huset, og talte med tomme ord og tomme øjne.

Fru Adelheid var den, som først Blev tavs, fordi hendes tanker var de stærkeste. Og Finn var den, der sagde mest … om dog han kunne sone brøden, der tyngede ham.

Men Cordt var den, der var bitrest i sin sorg, mens ligegyldige ord fløj mellem dem, der stod hinanden så nær, som det er mennesker muligt, og var bange for tavsheden og ikke mere havde noget at sige hinanden.

Så bad Cordt godnat og Finn. Men fru Adelheid lod tjenerne gå bort en stund og lysene brænde der, hvor festen havde stået.

Rastløs vandrede hun over gulvet og tænkte om igen de dage, der var rundne og ikke kunne komme tilbage. Og hun havde let ved at give sig fantasien i vold, for der var i hende ikke uden ét håb og én tro og én anger.

Hun tænkte, den var endt, den lange aften, hvor muntre venner fyldte hendes rige hus, og Cordt og hun mødte hinanden i blikke, som kun de forstod.

Hun havde været i barnekamret og stået bøjet over sin lille dreng, som sov med røde kinder. Nu skulle hun tage den

rødeste blomst, der var, og så skulle hun gå ad løntrappen … derop, hvor den gamle stue stod i sin forunderlige herlighed.

Dér sad han og ventede hende.

Hun så ham, da hun kom …

Han løftede sit ansigt mod hende og nikkede og faldt så hen i sine tunge tanker. Og hun stod tavs ved ruden, hvor de røde blomster blussede for hendes fod, og torvet lå under hende nattens mulm, og fontænen sang sin vise, som aldrig begynder og aldrig hører op.

Så rejste han sig og gik over gulvet. Hun hørte hans stemme, da han talte til hende, som han talte så tit … bestandig den samme dom over dansen, der gik gennem verden, den samme stærke sang til det store ægteskabs ære, den samme lidenskabelige, elskovsfulde bøn, at hun dog ville se det, mens det endnu var tid, og lade dem danse, som havde intet bedre, og tage den stolte plads, han bød hende ved sin side … i den gamle stol, hvor menneskene blev så små og så stærke, fordi de sad ved foden af et alter, der var rejst i tro og bygget af tro og hegnet med tro gennem skiftende tider.

Når så han havde sagt det, og sad ved kaminen, hvor ilden lå i gløder, og lysene sparsomt spredte deres stråler i den gamle stues kroge … ville hun stå lidt ved ruden, mens der var tyst i stuen, og se på ham, der var manden i hendes liv og aldrig havde ophørt at være det. Og så ville hun gå hen til ham … langsomt og stille, fordi hun ærede den jord, hun trådte på … lægge sig på knæ der, hvor han sad, og løfte imod ham sine øjne, hvis skønhed han elskede, hvis blik han havde søgt i så stort et håb og så stor en angst.

Så ville hun sige det til ham, som det var … så stærkt det var og så stille:

"Cordt … du mægtige … du dejlige … jeg elsker dig, som du vil elskes."

"Jeg takker dig, fordi du talte til mig og aldrig blev træt. Fordi du bad mig bestandig. Fordi du ventede på mig og troede på, at den dag ville komme, da den gamle stues stilhed skulle blive frydefuld sang i min sjæl og alle verdens andre toner som fjerne sus i skoven."

"Nu er jeg her … Cordt … du mægtige, du dejlige. Nu er jeg din, som jeg var før, og din i den gamle stue. Der er intet truende og tungt nu i de sære ting her oppe fra svundne dage. Jeg kan synge ved det gamle spinet, så ingen strenge brister og ingen minder skræmmes til døde, for jeg synger kun om dig og om min dreng og om min lykke. Jeg kan frede om tråden på oldemoders rok, for jeg har vævet lykkedugen i mit eget kammer. Jeg kan kærligt skjule voksdukken i gardinets folder, fordi jeg levede den dag, jeg gik glad og gerne til husets lønkammer og sad der længe og havde det godt."

"Men krukken med den nøgne mand, som vrider sig gennem torne, den satte jeg herop, da jeg endnu ikke var den, jeg er. Den skal stå her til minde om den dårlige tid, der sled fru Adelheids sjæl og lokkede hendes længsel med toner fra torvet."

"Og vores lille dreng, der sover med røde kinder, skal vokse sig til mand og gå herop en gang, når du og jeg er døde, og sætte sig med sin hustru i stolen, hvor vi sad."

"Så skal han vidne, at hans moder blev fristet vel, men ikke lagt øde."

Fru Adelheid sad dybt i krogen og drømte i de stille, tomme stuer.

Hendes hvide kjole flød over gulvet om hendes fod. Hendes øjne lyste.

Men højt på den gamle stues balkon stod Finn og stirrede i natten, der bredte sig om ham som et hav uden bølger.

Der var stille. Han tænkte ikke, drømte ikke. Hans sjæl flød i et med mørket, der ikke var ondt og ikke godt … bare stille.

Han lignede en død, der var stillet på vagt på tårnets rand og stod der endnu og stirrede med brustne øjne. Fontænen rislede … det var, som voksede vandet over bassinets rand og ville vokse og vokse, til det nåede den døde deroppe og skyllede ham bort.

Så kom der en mand over torvet.

Han gik og sang, til han fik øje på manden, som stod deroppe, høj og sort og ubevægelig. Så stod han stille og så på ham og råbte noget op.

Og manden på balkonen svarede med et råb. Og manden dernede ræddedes og løb og forsvandt i mulmet.

13

Cordt så ind i stuen, hvor fru Adelheid sad.

"Hvor er Finn?"

"Jeg tænker, han er i den gamle stue."

Han lukkede døren og gik rask gennem gangen. Hun sad ved vinduet og så ham nede på torvet, hvor han stod og stirrede op ad huset. Så gik han bort, sådan, at hun kunne se, han havde intet mål for sin gang.

Tjeneren kom og tændte lys. Fru Adelheid satte sig ved kaminen med hænderne i sit skød og lyttede efter lyden i det stille hus.

Lidt efter kom Cordt hjem.

Hun hørte hans stemme udenfor. Så gik han ind til sig selv ... nu var han igen derude. Hun forstod, at han var på vej til Finn, men øjeblikket efter kom han ind, hvor hun sad, og satte sig langt fra hende.

"Har du været oppe hos ham i dag, Adelheid?"

"Nej."

Cordt flyttede sig urolig i sin stol, rejste sig for at gå og satte sig igen. Fru Adelheid kæmpede med sig selv for ikke at gå hen og tage hans hånd og tale med ham.

"Han er så underlig i de sidste dage," sagde han så. "Gladere end ellers, men længere borte alligevel. Han forstiller sig ikke, men han er alligevel ikke sig selv."

Cordt blev ved at tale om det, uden at se på hende og ikke for at sige hende det, men fordi han ikke kunne tie. Hun så det, som det var, og vendte sit ansigt bort og græd stille.

"Har du ikke lagt mærke til det?" spurgte han så.

"Jeg synes, han er, som han plejer."

Cordt rejste sig og gik over gulvet. Han stod en stund ved kaminen, hvor hun sad, og stirrede i ilden. Hun så op til ham med blanke, våde øjne. Så gik han hen og satte sig, hvor han sad før, og der var stille i stuen.

"Mon ikke du skulle gå op til ham, Adelheid?"

Han kunne ikke høre hendes svar og så hen på hende. Hun havde rejst sig og kom gående imod ham. Han så, at hun var meget bleg og at hun græd, men tænkte ikke over det og glemte det straks igen.

Så satte hun sig hos ham ... så tæt, at hendes hvide kjole lå over hans fod. Hun lagde sine hænder sammen i skødet og skilte dem igen og så ikke på ham, mens hun talte.

"Cordt," sagde hun.

Og da hun havde sagt det, kom hun til at ryste og knugede hænderne i hinanden.

"Ja?"

"*Du* skulle gå derop, Cordt."

Han sad lidt tavs. Så bøjede han sig nærmere mod hende og dæmpede sin stemme, som om der var nogen i stuen, der kunne høre, hvad han sagde, og ikke måtte.

"Jeg tør ikke. Jeg har skræmt ham. Han farer sammen, blot han ser mig ... han står stille udenfor min dør og samler mod, når han skal sige godmorgen til mig. Jeg vil gå helt bort fra ham en lille tid ... rejse min vej, tror jeg, til han kommer mere i ro."

Hun så på ham og tænkte sig ham flakkende rundt i verden, for at Finn kunne få ro. Hun så ham vanke i fjerne byer, hvor livet strømmede omkring ham, ene, uden fred, bestandig i

tanken om sin søn ... i længsel efter den dag, da han kunne vende hjem, i angst for, hvordan han så fandt ham.

Fru Adelheid gled ned af sin stol og lå på gulvet foran ham med sin kind på hans hånd og strømmende tårer.

Cordt så det ikke. Han stirrede over hende ud i rummet med det anstrengte, forpinte blik, han havde al tid nu, når han var ene.

"Han kunne ikke tåle vore fester, Adelheid," sagde han grundende. "Vi gjorde ham kun fortræd."

"Ja."

"Men om du gik derop, Adelheid ... ganske stille ... sad hos ham lidt, så han ikke blev borte i sine tanker. Eller hjalp ham, så hans tanker fik ord. I to kunne jo altid sammen, og han var glad ved dig, hver gang du kom."

"Det er han ikke mere, Cordt."

Han så forundret på hende og mødte hendes våde blik.

"Når jeg nu gik derop, Cordt ... så kunne jeg ikke sidde hos Finn, som jeg sad før. For jeg er ikke længere den samme."

"Ja så," sagde han blot.

Han sagde det roligt og ligegyldigt, som om han ingen synderlig tro havde haft til lægemidlet og måtte se at finde på noget andet.

"Cordt ..."

Det var et skrig.

Han fo'r sammen. Og som han først nu havde set, at hun knælede foran ham, skød han sin stol tilbage og rejste sig.

Han gik gennem stuen og kom så tilbage og stod og så på hende med en følelse af ubehag, der voksede for hvert minut. Hun krøb til stolen, han havde rejst sig fra, og lagde sit hoved

på den. Hun lukkede øjnene for hans blik og græd stille og ustandseligt.

"Du?" sagde han langsomt.

Hun tog mod slaget, hans ord gav hende, uden at kny. En gang åbnede hun øjnene og lukkede dem straks igen. Bleg og stille lå hun for hans fødder.

Så flammede hans øjne i vrede og hån.

"Så mange år, der gik, siden vi to sås, fru Adelheid ... så mange og så onde."

"Ja," sagde hun og løftede hovedet et nu og lagde det igen på stolen.

"Du drog på rejser ... efter den røde lykke. Du havde ikke nok i din mand, du elskede, og som elskede dig ... du måtte have alle mænd i knæ for din skønhed ... du måtte se attråen i deres øjne og deres ukyske hænder knytte sig, fordi de ikke turde gribe Cordts hustru."

"Ja," sagde hun.

"Fandt du så den elsker, der bandt din vilje til sin fod? Og sparkede han dig fra sig, da han havde set bunden i dine dejlige øjne? Eller gik du fra ham selv ... videre ud i verden ... efter det, som var større endnu og rødere?"

"Jeg havde ingen elsker," sagde hun stille.

Han slog håret fra sin pande med et kast og knyttede sine hænder.

"Nej," sagde han. "Det havde du ikke. Det er din skændsel og din dom."

"Cordt ... Cordt ... om nu jeg havde haft det ..."

"Ja ... om du havde haft det, og kom i dag. Så skulle jeg tage din hånd og føre dig til vor søn og sige til ham: her er din

moder, hvem lykken var ond. Hun elskede din fader, og hendes elskov sluktes, da den mand kom, der var hende mere end han. Hun havde ingen fuldt glad dag i årene, der gik, fordi hendes skæbne var stærkere end hun selv. Nu kommer hun og beder om din kærlighed og trænger til den."

Han gik over gulvet og stod så atter hos hende.

"Rejs dig, Adelheid."

Hun gjorde det og sad igen på sin stol med sine hvide hænder foldede i sit skød, tavs og stille. Han så på hende, og det var, som øgede hendes ydmyge lydighed hans vrede.

"Hvor gik du hen, den dag du brød dit ægteskab, fordi den gamle stues luft var dig for ren og stærk? Hvor var du siden?"

"Jeg gik til Gud."

Cordt lo.

"Vis mig din Gud."

Han bøjede sig frem og så hende ind i ansigtet.

"Jeg tror ikke på din Gud," sagde han.

Hun tog ikke øjnene fra hans og strakte sine skælvende hænder ud imod ham, og hendes røde mund bævede gråd.

"Så tror jeg heller ikke på ham, Cordt."

Han vendte sig fra hende. Stille bøjede hun sit hoved, hendes tårer faldt på hendes hænder, hun lyttede og våndede sig under slagene, hun havde fået, og længtes efter flere.

Men Cordt sad ved vinduet og så ud, hvor regnen strømmede, og lygternes blus flakkede i blæsten. Hans vrede var borte. Han kunne ikke huske, hvad de havde talt om. Hans tanke var, hvor den al tid var, og alt det andet var ingen ting.

Så stod han pludselig hos hende igen og tog sig med hånden til tindingen og så på hende med angst i sine øjne.

"Adelheid ... mon Finn slet ikke kommer til os i aften?"

Hun forstod, at det var for sent ... uhjælpeligt, håbløst for sent. Hun ville aldrig komme til at sige ham det, der brændte i hendes sjæl. Han ville aldrig få at vide, at hun ikke kom, fordi hun var træt, og fordi hun var bange, men at hun ærligt havde slettet de onde år af sit liv og stod igen, hvor han ville have hende den gang ... den gang han ville have hende.

"Han kommer og siger godnat," sagde hun roligt.

Fru Adelheid løftede sine foldede hænder op mod sin mund.

Så blev det ikke sådan da. Men hun kunne bie. Barfodet kunne hun gå over stenene, om blot hun nåede en gang en plads i hans hus, hvor hun kunne sidde. Der måtte vel være en vej et sted, der gik til ham.

Og aftenen led.

Hun sad hos ham igen og holdt hans hånd i sin, lykkelig over, at han lod hende beholde den. Hun ville stryge hans hår fra panden, hvor rynkerne lå så skarpt, men gjorde det ikke. Hun ville lægge sine hænder over hans trætte øjne, men vogtede sig derfor.

De talte om Finn, og hun talte blødt og beroligende til ham som til et barn, lykkelig over at gå den vej, han ville. Hun fandt så milde ord og så store ... hun fandt sit smil igen og så på ham og mødte hans smil, der kom listende på hans ansigt som et solglimt og sluktes i det samme.

Han hørte kun lidt af hendes ord. Men lyden af hendes stemme gjorde ham godt. Han hørte den og regnen, som strømmede på ruden, og der blev lunt og stille omkring ham.

Hans angst, der havde våget og spejdet og jaget hver tanke og vendt og vejet hver tvivl, sov ind i denne stille time. Han sad der

som en gammel mand, der har lidt så meget, at hans evne til at føle smerte er afstumpet, og han tager sin lise, hvordan den kommer til ham, og takker til.

Han så på hende, som han havde set på sin moder, da han var ung og bedrøvet. Han tænkte på hende som på en ung pige, der kendte den gamle mand så lidt og skyldte ham intet, men gik til hans stol og lagde sine roser i hans hånd, for at han skulle have det lidt bedre.

Og én gang flyttede han sig uroligt i stolen og så helt anderledes på hende og sagde:

"Adelheid ... hvorfor har jeg ikke et barn foruden ham?"

Han sagde det ganske stille og lidt efter sagde han det igen. Han sagde det til sig selv og ikke til hende. Hun så det og græd, fordi hun vidste, han mærkede det ikke.

Og aftenen led.

De sad stille, og hun tav og talte igen om deres søn deroppe i den gamle stue.

"Cordt," sagde hun så. "Lad os gå derop!"

"Vi to?"

Hun lyttede i angst, om han ville sige mere ... om han ville komme tanker om, hvem hun var, og støde hende fra sig i vrede, som før.

Men han sad tavs og så mod den røde ild i kaminen.

Så rejste hun sig og rakte sine hænder mod ham.

"Kom ... Cordt ... lad os gå. Vi vil sidde hos ham lidt og tale med ham, stille og muntert, til skyggerne flyr. Så går vi herned igen, og de kommer tilbage, når han er ene. Men vi vil komme hver dag, og vi vil kæmpe med dem om ham og vinde ham."

Han rejste sig tungt og tog hendes hånd.

Fru Adelheid ledte ham gennem stuen som et barn. De gik gennem lange gange og op ad løntrappen … hun var bestandig lidt foran ham. Hendes øjne lyste i lykke. Klokkerne ringede i hendes sjæl og hun holdt Cordts hånd så fast, som ville hun aldrig slippe den.

De kom til den gamle stues dør og bankede og lyttede. Hun så på ham og bøjede sig over hans hånd og kyssede den med strømmende tårer.

Så åbnede hun døren rask og gik ind med løftet hoved og drog ham med sig.

Henne ved vinduet sad Cordts søn i en af de store stole og havde skudt sig.

Om "Cordts søn"

Forfatter: Carl Ewald (1856-1908).
Org.titel: *Cordts Søn*. Af Forfatteren til "Den gamle Stue". Gyldendalske Boghandels Forlag (F. Hegel & Søn). København 1896. Denne udgave efter førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter omslagstegning fra førsteudgaven af "GH" (Gerhard Heilmann, 1859-1946).

ISBN 978-87-7628-439-8
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-692-8 (Ølstykke 2020)

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Velin: Fint papir, som ligner pergament. *Red.anm.*